

Документ за разглеждане в заседание

B9-0458/2023

15.11.2023

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ

внесено вследствие на въпроси с искане за устен отговор B9-xxxx/2023 и B9-xxxx/2023

съгласно член 136, параграф 5 от Правилника за дейността

относно конференцията на ООН по изменението на климата през 2023 г. в Дубай, Обединени арабски емирства (COP28) (2023/2636(RSP))

Паскал Канфен, Сандра Перейра, Мохамед Шахим, Мартин Хойсик, Пер Холмгрен, Робърт Рос, Катрин Гризе, Силвия Модиг
от името на комисията по околна среда, общественото здраве и безопасност на храните

Резолюция на Европейския парламент относно конференцията на ООН по изменението на климата през 2023 г. в Дубай, Обединени арабски емирства (COP28) (2023/2636(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК) и Протокола от Киото към нея,
- като взе предвид споразумението, прието на 21-вата конференция на страните по РКООНИК (COP21) в Париж на 12 декември 2015 г. („Парижкото споразумение“),
- като взе предвид 27-ата конференция на страните по РКООНИК (COP27), 17-ата сесия на Конференцията на страните, служеща като среща на страните по Протокола от Киото (CMP17), и четвъртата сесия на Конференцията на страните, служеща като среща на страните по Парижкото споразумение (CMA4), както и Пакта за климата от Глазгоу, приет на 26-ата конференция на страните по РКООНИК (COP26) в Глазгоу на 13 ноември 2021 г.,
- като взе предвид споразумението, постигнато на COP27, за създаване на специален фонд за загуби и щети и за вземане на решение на 28-ата конференция на страните по РКООНИК (COP28) как фондът ще бъде приведен в действие, както и като взе предвид мрежата от Сантяго за загуби и щети,
- като взе предвид своята резолюция от 20 октомври 2022 г. относно Конференцията на ООН по изменението на климата за 2022 г., проведена в Шарм ел-Шейх, Египет (COP27)¹,
- като взе предвид Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и целите за устойчиво развитие (ЦУР) на ООН,
- като взе предвид своята резолюция от 15 юни 2023 г. относно изпълнението и постигането на целите за устойчиво развитие (ЦУР)²,
- като взе предвид специалния доклад на Междуправителствения комитет по изменение на климата (МКИК) относно глобалното затопляне с 1,5°C, специалния му доклад относно изменението на климата и земята, специалния му доклад относно океаните и криосферата в един променящ се климат, както и неговия Шести доклад за оценка (AR6),
- като взе предвид Европейския научен консултативен съвет по изменението на климата (ESABCC) и неговия доклад от 15 юни 2023 г., озаглавен „Научно становище за определянето на цел в областта на климата за целия ЕС за 2040 г. и

¹ ОВ С 149, 28.4.2023 г., стр. 28.

² Приети текстове, P9_TA(2023)0250.

на бюджет за парникови газове за периода 2030 – 2050 г.“,

- като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата)³,
- като взе предвид наскоро приетото законодателство на ЕС за превръщане на целите на Съюза за намаляване на нетните емисии с най-малко 55% до 2030 г. в сравнение с равнищата от 1990 г. и за постигане на обвързващата цел на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г. (пакет „Подготвени за цел 55“) в конкретни политики в различните сектори,
- като взе предвид Решение (ЕС) 2022/591 на Европейския парламент и на Съвета от 6 април 2022 г. относно Обща програма на Европейския съюз за действие за околната среда до 2030 година⁴,
- като взе предвид своята резолюция от 28 ноември 2019 г. относно извънредното положение по отношение на климата и околната среда⁵,
- като взе предвид Специален доклад № 18/2023 на Европейската сметна палата от 26 юни 2023 г., озаглавен „Цели на ЕС в областта на климата и енергетиката – целите за 2020 г. са изпълнени, но липсват данни, че се предприемат достатъчно действия за постигане на целите за 2030 г.“⁶,
- като взе предвид „Перспективи за световните енергийни преходи за 2023 г.: път за 1,5 C“ на Международната агенция за възобновяема енергия⁷,
- като взе предвид доклада на Международната агенция по енергетика (МАЕ) от май 2021 г., озаглавен „Нулеви нетни емисии до 2050 г.: пътна карта за световния сектор на енергетиката“,
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/653 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁸,

³ ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1.

⁴ ОВ L 114, 12.4.2022 г., стр. 22.

⁵ ОВ С 232, 16.6.2021 г., стр. 28.

⁶ Специален доклад № 18/2023 на Европейската сметна палата., озаглавен „[Цели на ЕС в областта на климата и енергетиката – целите за 2020 г. са изпълнени, но липсват данни, че се предприемат достатъчно действия за постигане на целите за 2030 г.](#)“, 2023 г.

⁷ Доклад на Международната агенция за възобновяема енергия, озаглавен „[Перспективи за световните енергийни преходи за 2023 г.: път за 1,5 C](#)“.

⁸ ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1.

- като взе предвид обобщаващия доклад на РКООНИК от 26 октомври 2022 г. относно национално определените приноси съгласно Парижкото споразумение,
- като взе предвид доклада на Програмата на ООН за околната среда (ЮНЕП) за разликите по отношение на емисиите за 2022 г., публикуван на 27 октомври 2022 г. и озаглавен „The Closing Window – Climate crisis calls for rapid transformation of societies“ (Изчерпващи се възможности – климатичната криза изисква бърза трансформация на обществата), нейния доклад относно разликите в адаптацията за 2022 г., публикуван на 1 ноември 2022 г. и озаглавен „Too Little Too Slow – Climate adaptation failure puts world at risk“ (Прекалено малко, прекалено бавно – неуспехът на адаптирането към изменението на климата излага на риск света), както и нейния доклад от 20 октомври 2021 г. относно разликите в производството за 2021 г.,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 24 февруари 2021 г., озаглавено „Изграждане на устойчива на климатичните изменения Европа – новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата“ (COM(2021)0082),
- като взе предвид своята резолюция от 17 декември 2020 г. относно стратегията на ЕС за адаптация към изменението на климата⁹,
- като взе предвид доклада на Програмата на ООН за околната среда от 31 октомври 2022 г., озаглавен „Поглед върху метана: доклад на международната обсерватория на емисиите на метан за 2022 г.“ и нейния доклад от 6 май 2021 г., озаглавен „Глобална оценка на метана: ползи и разходи във връзка с намаляването на емисиите на метан“,
- като взе предвид Глобалния доклад за проследяване на метан за 2022 г. на Международната агенция по енергетика от февруари 2022 г.,
- като взе предвид предложението на Европейската комисия от 15 декември 2021 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета за намаляване на емисиите на метан в енергийния сектор и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/942 (COM(2021)0805),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 14 октомври 2020 г. относно стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на метан (COM(2020)0663),
- като взе предвид своята резолюция от 21 октомври 2021 г. относно стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на метан¹⁰,
- като взе предвид доклада на Световната метеорологична организация от 21 април 2023 г. относно състоянието на световния климат през 2022 г.,
- като взе предвид Службата за изменение на климата „Коперник“ и нейния доклад „Акценти на климата в световен мащаб“ за 2022 г.,

⁹ ОВ С 445, 29.10.2021 г., стр. 156.

¹⁰ ОВ С 184, 5.5.2022 г., стр. 105.

- като взе предвид Глобалния регистър на емисиите и запасите от изкопаеми горива¹¹,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 11 март 2020 г., озаглавено „Нов план за действие относно кръговата икономика – За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа“ (COM(2020)0098),
- като взе предвид Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия за периода 2015 – 2030 г.,
- като взе предвид доклада от 2023 г. на Службата на ООН за намаляване на риска от бедствия (UNDRR) от междинния преглед на изпълнението на Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия за периода 2015 – 2030 г.,
- като взе предвид доклада за глобална оценка за намаляване на риска от бедствия за 2022 г. на Службата на ООН за намаляване на риска от бедствия (UNDRR),
- като взе предвид своята резолюция от 15 юни 2023 г. относно европейски ден на жертвите на световната криза в областта на климата¹²,
- като взе предвид доклада на Съвместния изследователски център от 7 юни 2023 г., озаглавен „Въздействие на изменението на климата върху свързаната с отбраната критична енергийна инфраструктура“,
- като взе предвид приемането на Стратегическия компас на ЕС за сигурността и отбраната на 21 март 2022 г.,
- като взе предвид приемането на пътната карта за изменението на климата и отбраната на 9 ноември 2020 г.,
- като взе предвид своята резолюция от 28 април 2021 г. относно защитата на почвите¹³,
- като взе предвид доклада на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС), озаглавен „Европейската околна среда — състояние и перспективи 2020 г.: Знания за прехода към устойчива Европа“, който е оценка на ЕАОС на потенциала на европейските почви за по-силни действия в областта на климата¹⁴,
- като взе предвид споразумението в рамките на Конвенцията на ООН по морско право за опазване и устойчиво използване на морското биологично разнообразие на зоните, разположени извън националните юрисдикции (Споразумението за БРИНЮ), прието на 19 юни 2023 г.,
- като взе предвид доклада на Програмата на ООН за околната среда от 18 февруари 2021 г., озаглавен „Постигане на мир с природата: научен план за

¹¹ [Глобален регистър на емисиите и запасите от изкопаеми горива](#).

¹² Приети текстове, P9_TA(2023)0245.

¹³ ОВ С 506, 15.12.2021 г., стр. 38.

¹⁴ Доклад на Европейската агенция за околна среда, озаглавен „[Европейската околна среда — състояние и перспективи за 2020 г.](#): Знания за прехода към устойчива Европа“.

справяне с извънредните ситуации, свързани с климата, биологичното разнообразие и замърсяването“,

- като взе предвид доклада за глобална оценка на Междуправителствената научно-политическа платформа за биологично разнообразие и екосистемни услуги (IPBES) от 25 ноември 2019 г. относно биологичното разнообразие и екосистемните услуги,
- като взе предвид „Глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин – Монреал“, която беше договорена на 15-ата Конференция на страните по Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие (COP15),
- като взе предвид доклада от семинара, спонсориран съвместно от IPBES и МКИК, относно биологичното разнообразие и изменението на климата от 10 юни 2021 г.,
- като взе предвид своята резолюция от 6 октомври 2022 г. относно мобилизиране на усилията за океаните: укрепване на управлението и биологичното разнообразие на океаните¹⁵,
- като взе предвид предложението на Комисията от 22 юни 2022 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно възстановяването на природата (COM(2022)0304),
- като взе предвид своята резолюция от 9 юни 2021 г. относно стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.: да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот¹⁶,
- като взе предвид своята резолюция от 16 септември 2020 г. относно ролята на ЕС за опазване и възстановяване на горите в света¹⁷,
- като взе предвид своята резолюция от 15 септември 2022 г., озаглавена „Последици от сушата, пожарите и други екстремни метеорологични явления: увеличаване на усилията на ЕС в борбата с изменението на климата“¹⁸,
- като взе предвид Доклада на ООН за световното развитие на водите относно партньорствата и сътрудничеството за водите от 9 май 2023 г. и Конференцията на ООН за водите, проведена на 22 – 24 март 2023 г., първата голяма конференция на Организацията на обединените нации (ООН), посветена на водите от 1977 г. насам,
- като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 23 март 2023 г.,
- като взе предвид съгласуваните заключения на 66-ата сесия на Комисията на ООН за положението на жените от 25 март 2022 г., озаглавени „Постигане на равенство между половете и овластяване на всички жени и момичета в контекста на изменението на климата и политиките и програмите за намаляване на рисковете за

¹⁵ ОВ С 132, 14.4.2023 г., стр. 106.

¹⁶ ОВ С 67, 8.2.2022 г., стр. 25.

¹⁷ ОВ С 385, 22.9.2021 г., стр. 10.

¹⁸ ОВ С 125, 5.4.2023 г., стр. 135.

- околната среда и рисковете от бедствия“,
- като взе предвид Резолюция 41/21 от 12 юли 2019 г. на Съвета на ООН по правата на човека, озаглавена „Права на човека и изменение на климата“,
 - като взе предвид доклада от 26 юли 2022 г. на специалния докладчик относно насърчаването и защитата на правата на човека в контекста на изменението на климата,
 - като взе предвид доклада на специалния докладчик относно правата на коренното население от 1 ноември 2017 г. относно въздействието на изменението на климата и финансирането в областта на климата върху правата на коренното население и Декларацията на Стокхолм + 50 за коренното население,
 - като взе предвид своята резолюция от 24 ноември 2022 г. относно положението с правата на човека в Египет¹⁹,
 - като взе предвид своята резолюция от 17 септември 2021 г. относно случая на защитника на правата на човека Ахмед Мансур в Обединените арабски емирства²⁰,
 - като взе предвид своята резолюция от 17 септември 2020 г. относно 2020 година – Европейска година на по-зелените градове²¹,
 - като взе предвид заключенията на Съвета относно подготовката за 28-ата конференция на страните (COP28) по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК) в Дубай, 30 ноември – 12 декември 2023 г.²²,
 - като взе предвид Специален доклад № 04/2023 на Европейската сметна палата от 15 февруари 2023 г., озаглавен „Световен алианс за борба с изменението на климата (+) — резултатите не отговарят на амбициите“,
 - като взе предвид заключенията на Съвета от 4 октомври 2022 г. относно финансирането на борбата с изменението на климата с оглед на 27-ата Конференция на страните (COP27) по РКООНИК в Шарм Ел Шейх на 6–18 ноември 2022 г.,
 - като взе предвид въпросите към Комисията и към Съвета относно Конференцията на ООН по изменението на климата през 2023 г. в Дубай, Обединени арабски емирства, (COP28) (O-0000 – B9-0000/2023 и O-0000/2023 – B9-0000/2023),
 - като взе предвид член 136, параграф 5 и член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,

¹⁹ ОВ С 167, 11.5.2023 г., стр. 94.

²⁰ ОВ С 117, 11.3.2022 г., стр. 109.

²¹ ОВ С 385, 22.9.2021 г., стр. 167.

²² [Заклучения на Съвета от 17 октомври 2023 г. относно подготовката за 28-ата конференция на страните \(COP28\) по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата \(РКООНИК\) в Дубай, 30 ноември – 12 декември 2023 г.](#)

- като взе предвид предложението за резолюция на комисията по околна среда, общественото здраве и безопасност на храните,
- А. като има предвид, че Европейският парламент обяви извънредна ситуация по отношение на климата и околната среда и пое ангажимент за спешно предприемане на конкретни действия, необходими за борба с тази заплаха и за нейното ограничаване, преди да е станало твърде късно; като има предвид, че загубата на биологично разнообразие и изменението на климата са взаимосвързани и взаимно си влияят отрицателно, като застрашават в еднаква степен живота на нашата планета, и поради тази причина следва за тях спешно да бъде намерено общо решение;
- Б. като има предвид, че Парижкото споразумение влезе в сила на 4 ноември 2016 г.; като има предвид, че към днешна дата 193 държави плюс ЕС са се присъединили към споразумението, което представлява над 98% от световните емисии;
- В. като има предвид, че според доклада на UNEP относно разликите в емисиите за 2022 г. изпълнението на условните национално определени приноси (НОП) ще доведе до повишаване на температурите в световен мащаб с 2,4 °C до края на века; като има предвид, че настоящите политики са недостатъчни за спазване дори на безусловните НОП, а продължаването на настоящите политики би довело до повишаване с 2,8 °C на температурите в световен мащаб;
- Г. като има предвид, че от приемането му през 2015 г. досега не е постигнат достатъчен колективен напредък по отношение на постигането на дългосрочните цели на Парижкото споразумение; като има предвид, че в обобщаващия доклад за НОП за 2022 г. се посочва, че общото равнище на световните емисии на парникови газове (ПГ) през 2030 г., като се вземе предвид изпълнението на всички най-нови НОП, се оценява на едва 0,3% под равнището от 2019 г.; като има предвид, че в Шестия доклад за оценка (AR6) се заключава, че при сценарии, ограничаващи затоплянето до 1,5 °C (с над 50% вероятност до 2100 г.), до 2030 г. емисиите на ПГ трябва да бъдат с 43% под равнището от 2019 г.;
- Д. като има предвид, че глобалният преглед, който се проведе за първи път през 2023 г., е централен елемент на Парижкото споразумение, предоставящ цялостна картина на напредъка по прилагането на споразумението; като има предвид, че резултатът от глобалния преглед следва впоследствие да насърчи страните да засилят своето равнище на амбиция и да стимулират действията в областта на климата;
- Е. като има предвид, че в шестия доклад за оценка на МКИК се потвърждава, че средно за периода 2010 – 2019 г. емисиите на парникови газове от човешка дейност са повишили глобалната температура с 1,1 °C в сравнение с равнищата от преиндустриалния период; като има предвид, че според Световната метеорологична организация (СМО) сега има 66% вероятност за временно повишаване на 1,5 C още през периода 2023 – 2027 г.²³; като има предвид, че

²³ [IPCC 6th Assessment Report – Climate Change 2023 \(МКИК, Шести доклад за оценка – Изменение на климата 2023 г.\)](#).

СМО посочва, че затоплянето в Арктика е непропорционално високо²⁴ и че нови изследвания показват, че Арктика може да остане без лед през лятото още през 30-те години на 21-ви век; като има предвид, че свързаните с климата рискове за здравето, поминъка, продоволствената сигурност, водоснабдяването, сигурността на хората и икономическия растеж се очаква да се повишат при глобално затопляне от 1,5 °C над равнищата от преиндустриалния период и да се повишат допълнително при глобално затопляне от 2 °C²⁵;

- Ж. като има предвид, че метанът е отговорен за около 30% от повишаването на температурите в световен мащаб след индустриалната революция и бързото и устойчиво намаляване на емисиите на метан е от ключово значение за ограничаване на краткосрочното затопляне и подобряване на качеството на въздуха²⁶; като има предвид, че според шестия доклад за оценка на МКИК поддържането на глобалното затопляне под 1,5 °C изисква съществено намаляване на антропогенните емисии на метан до 2030 г.²⁷; като има предвид, че метанът е мощен парников газ, който е 28 пъти по-мощен от CO₂ по отношение на въздействието си върху климата за период от 100 години и 80 пъти по-мощен за период от 20 години; като има предвид, че според доклада на UNEP относно разликите в емисиите от 2019 г. до 2021 г. емисиите на метан и диазотен оксид остават непроменени, а флуорсъдържащите парникови газове продължават да се увеличават; като има предвид, че по-активните действия за намаляване на емисиите на метан са една от икономически най-ефективните мерки за намаляване на емисиите на парникови газове в краткосрочен план²⁸; като има предвид, че в сектора на селското стопанство и животновъдството се отделят 145 милиона тона метан годишно, което го прави най-големия и най-значим сектор по отношение на емисиите на метан; като има предвид, че емисиите на метан в селското стопанство се дължат предимно на увеличаването на броя на селскостопанските животни; като има предвид, че емисиите от животновъдството, отделяни от оборската тор и ентеро-ферментацията, представляват около 32% от всички антропогенни емисии на метан;
- З. като има предвид, че в заключенията в шестия доклад за оценка на МКИК се отправя предупреждение, че въздействията от изменението на климата вече и във все по-голяма степен засягат производителността на всички сектори на селското стопанство и рибарството, като засилват недостига на вода и застрашават продоволствената сигурност, прехраната и поминъка; като има предвид, че световните продоволствени системи представляват 31% от глобалните емисии; като има предвид, че всяка година върху посевите се прилагат над 100 милиона тона синтетични торове в световен мащаб²⁹; като има предвид, че по-голямата

²⁴ [WMO update May 2023 \(СМО актуализация май 2023 г.\)](#).

²⁵ [IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5 °C \(МКИК, Специален доклад за въздействията от глобално затопляне от 1,5 °C\)](#).

²⁶ МАЕ, [Global Methane Tracker 2022 – Methane and climate change \(Международна агенция по енергетика, Глобален доклад за проследяване на метан за 2022 г. – Метанът и изменението на климата\)](#).

²⁷ IPCC 6th Assessment [Climate Change 2023 – Synthesis Report \(МКИК, Шести доклад за оценка, Изменение на климата 2023 г. – обобщаващ доклад\)](#).

²⁸ Доклад на UNEP от 6 май 2021 г., озаглавен Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions (Глобална оценка на метана: ползи и разходи във връзка с намаляването на емисиите на метан).

²⁹ Организация на ООН за прехрана и земеделие, [World fertilizer trends and outlook to 2022 \(Световни](#)

част от емисиите от синтетични азотни торове се отделят, след като бъдат приложени към почвата, и навлизат в атмосферата като диазотен оксид (N₂O); – траен парников газ с 265 пъти по-голям потенциал за глобално затопляне от този на CO₂ за период от 100 години; като има предвид, че на веригата на доставки на синтетичните азотни торове се дължат приблизително 2,1% от глобалните емисии на парникови газове³⁰;

- И. като има предвид, че в заключенията си от 24 октомври 2022 г. Съветът заяви готовността си, възможно най-скоро след приключването на преговорите по основните елементи на пакета „Подготвени за цел 55“, да актуализира, доколкото е целесъобразно, НОП на ЕС и неговите държави членки;
- Й. като има предвид, че в първия доклад по РКООНИК относно определянето на нуждите на развиващите се държави, които са страни по нея, се посочва, че подадените от тях национални доклади показват, че разходите за покриване на техните нужди, свързани с прилагането на Конвенцията и Парижкото споразумение, възлизат общо на 5,8 – 5,9 трилиона щатски долара до 2030 г., от които 502 милиарда щатски долара са определени като разходи за покриване на техните нужди, за които са необходими международни източници на финансиране³¹; като има предвид, че публичните и частните финансови потоци за изкопаеми горива остават по-високи от тези за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него³²;
- К. като има предвид, че съгласно член 4, параграф 3 от Парижкото споразумение актуализираният НОП на Съюза трябва да отразява неговата възможно най-висока, като отразява неговите общи, но диференцирани отговорности и съответни способности;
- Л. като има предвид, че кризите в областта на климата и биологичното разнообразие са взаимосвързани, влошават се взаимно и следва спешно да бъдат преодолявани заедно;
- М. като има предвид, че в преамбюла на Парижкото споразумение се отбелязва „значението на гарантирането на целостта на всички екосистеми, включително океаните“; като има предвид, че в доклада на IPBES за глобална оценка на биологичното разнообразие и екосистемните услуги³³ се подчертава, че устойчивото използване на природата ще бъде от жизненоважно значение за адаптирането към опасните антропогенни смущения в климатичната система,

[тенденции в областта на торовете и перспективи до 2022 г.](#)), 2019 г.

³⁰ Menegat, S. et al., Greenhouse gas emissions from global production and use of nitrogen synthetic fertilisers in agriculture (Емисии на парникови газове от световното производство и използване на синтетични азотни торове в селското стопанство), Scientific Reports, 2022 г.

³¹ РКООНИК, [First report on the determination of the needs of developing country Parties related to implementing the Convention and the Paris Agreement \(NDR\)](#) (Първи доклад относно определянето на нуждите на развиващите се държави, страни по Конвенцията, свързани с прилагането на Конвенцията и Парижкото споразумение), 2019 г.

³² IPCC AR6 WG3, [Climate Change 2022 \(МКИК, Шести доклад за оценка, РГ 3, Изменение на климата 2022 г.\)](#), обобщаващ доклад за определящите политиките, 2022 г.

³³ IPBES, [The global assessment report on biodiversity and ecosystem services](#) (Доклад за глобална оценка относно биологичното разнообразие и екосистемните услуги), 2019 г.

както и за тяхното смекчаване;

- Н. като има предвид, че почвите са най-голямото сухоземно въглеродно депо на планетата; като има предвид, че осигуряването на здрави почви укрепва устойчивостта и намалява уязвимостта към изменението на климата; като има предвид, че в световен мащаб се губят 500 000 хектара торфища годишно, а вече отводнените или с влошено състояние торфища допринасят за около 4% от общите годишни емисии, предизвикани от човека³⁴; като има предвид, че въпреки че обхващат едва 3 – 4% от общата земна площ на света, торфищата отговарят за съхранението на почти една трета от световните въглеродни запаси в почвата – над два пъти повече от всички гори по света, взети заедно;
- О. като има предвид, че в последния доклад на UNEP за разликите по отношение на адаптирането се подчертава, че глобалните усилия в планирането, финансирането и изпълнението на адаптирането изостават от нарастващите рискове в областта на климата; като има предвид, че работната програма „Глазгоу – Шарм ел-Шейх“ относно глобалната цел за адаптиране и глобалният преглед следва да се използват като възможности за всички страни да действат съгласно заключенията на този доклад, както и съгласно заключенията на работна група II на МКИК в шестия доклад за оценка;
- П. като има предвид, че има научно доказани взаимовръзки между кризите в областта на здравето, околната среда и климата; като има предвид, че Европейската обсерватория за климата и здравето идентифицира сериозни последици за здравето от горещини, горски пожари, наводнения, векторно преносими болести, болести, пренасяни от водата и храната, замърсяване, замърсяване на въздуха, UV радиация, аероалергени, приземен озон, последици за психичното здраве и въздействие върху безопасността и здравето при работа; като има предвид, че екстремните метеорологични явления, загубата на биологично разнообразие, влошаването на качеството на земите и недостигът на вода карат хората да се преселват и оказват сериозно въздействие върху тяхното здраве и способността им да се ползват напълно от човешките си права;
- Р. като има предвид, че в Доклада на ООН за развитието на водните ресурси за 2023 г. се предупреждава за световна водна криза с непосредствени рискове; като има предвид, че над 90% от бедствията са свързани с водата, като изменението на климата засяга най-силно водите³⁵; като има предвид, че страните по Парижкото споразумение признават основния приоритет за гарантирането на продоволствената сигурност и премахването на глада;
- С. като има предвид, че недостигът на вода става повсеместен вследствие на местното въздействие на физическия недостиг на вода, съчетан с ускоряването и разпространението на замърсяването на сладките води; като има предвид, че във

³⁴ Съобщение за пресата на UNEP, [Global assessment reveals huge potential of peatlands as a climate solution \(Глобална оценка разкрива огромния потенциал на торфищата като климатично решение\)](#), 17 ноември 2022 г.

³⁵ Съобщение за пресата на ООН: [Historic UN conference marks watershed moment to tackle global water crisis and ensure water-secure future \(Историческа конференция на ООН бележи преломен момент за справяне с глобалната водна криза и гарантиране на сигурно бъдеще с вода\)](#), 23 март 2023 г.

всички държави с ниски, средни и високи доходи има признаци на риск, свързан с качеството на водата³⁶; като има предвид, че многобройните екосистемни услуги, предоставяни от водите, следва да бъдат гарантирани, наред с другото, чрез водно планиране и инвестиции в свързани с водата иновации, включително енергийна и водна ефективност, в съответствие с принципите за общество с интелигентен подход към водите;

- Т. като има предвид, че в ЕС природните бедствия засегнаха близо 50 милиона души между 1980 г. и 2020 г. и причиниха средно 12 милиарда евро икономически загуби през всяка година от този период³⁷; като има предвид, че загубите се разпределят неравномерно; като има предвид, че Службата за изменение на климата „Коперник“ установи, че 2022 г. е била още една година на екстремни условия, с много рекордни температурни стойности, и че лятото на 2022 г. е било най-горещото в историята на Европа; като има предвид, че недостигът на вода, наводненията и сушите са основни рискове и в Европа; като има предвид, че най-отдалечените региони и острови са сред най-засегнатите от изменението на климата, по-специално по отношение на устойчивото развитие, в сравнение с останалата част от ЕС и останалите развити държави;
- У. като има предвид, че въпреки че океанът играе уникална и жизненоважна роля като регулатор на климата в контекста на кризата в областта на климата – тъй като обхваща 71% от земната повърхност, произвежда половината от кислорода ни и поглъща една трета от емисиите на CO₂ и 90% от излишната топлина в климатичната система³⁸ – морското биологично разнообразие е сериозно застрашено според IPBES и МКИК; като има предвид, че затоплянето на океаните засяга крайбрежните екосистеми, като води до засилени морски горещи вълни, киселинност, загуба на кислород, нахлуване на солени води и покачване на морското равнище³⁹; като има предвид, че Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) предупреди за настоящото влошено състояние на европейската морска среда и за необходимостта от бързо възстановяване на нашите морски екосистеми, като се разгледа въздействието на човешките дейности върху морската среда; като има предвид, че ключови места в моретата, например кораловите рифове, мангровите гори и пластовете морска трева, са силно деградирани и застрашени от изменението на климата и замърсяването;
- Ф. като има предвид, че според UNEP замърсяването с пластмаси променя местообитанията и природните процеси, като намалява способността на екосистемите да се адаптират към изменението на климата и засяга пряко поминъка на милиони хора; като има предвид, че секторът на пластмасите в световен мащаб е отговорен за 6% от световното потребление на нефт, което се очаква да достигне 20% до 2050 г.⁴⁰; като има предвид, че процесите на добиване

³⁶ [The United Nations World Water Development Report 2023: partnerships and cooperation for water \(Доклад на ООН за развитието на водните ресурси за 2023 г.: партньорства и сътрудничество за водата\)](#).

³⁷ Преглед на рисковете от природни и причинени от човека бедствия, пред които е изправен Европейският съюз: издание от 2020 г.

³⁸ Действия на ООН в областта на климата, „The ocean – the world’s greatest ally against climate change“ (Океанът – най-големият съюзник в света срещу изменението на климата).

³⁹ IPCC, [Special report on the ocean and cryosphere in a changing climate \(МКИК, Специален доклад за океаните и криосферата при променящия се климат\)](#), 2019 г.

⁴⁰ Световен икономически форум, [The New Plastics Economy – Rethinking the future of plastics \(Новата](#)

и дестилиране на нефт и на производство на пластмаси са енергоемки; като има предвид, че изхвърлените пластмасови отпадъци генерират емисии на парникови газове, когато са изложени на слънчево лъчение във въздуха и водите и че те също така оказват влияние върху способността на океаните да улавят въглерод; като има предвид, че глобалните емисии на пластмаса се очаква се удвоят до 44 милиона тона годишно и че при липсата на амбициозни нови политики глобалното потребление на пластмаса ще нарасне от 460 милиона тона през 2019 г. до 1 231 милиона тона през 2060 г.⁴¹;

- X. като има предвид, че енергийната криза насочи вниманието към въпроса за енергийната сигурност и необходимостта от намаляване на търсенето на енергия и от диверсифицирана енергийна система; като има предвид, че руското военно нашествие в Украйна добави неотложна необходимост от бързо преобразуване на световната енергийна система;
- Ц. като има предвид, че в Пакта за климата от Глазгоу и в Плана за изпълнение от Шарм ел-Шейх се признава важната роля на заинтересованите страни, които не са страни по Парижкото споразумение, за допринасянето за напредъка към постигането на целите на последното;
- Ч. като има предвид, че ESABCC препоръчва намаляване на емисиите в ЕС с 90 – 95% до 2040 г. в сравнение с 1990 г. и оставащ бюджет за парникови газове от 11 – 14 милиарда тона CO₂ за периода 2030 – 2050 г. въз основа на научно обоснована оценка за смекчаване на рисковете в областта на климата и осигуряване на устойчиво бъдеще;
- Ш. като има предвид, че в неотдавнашния доклад на експертната група на високо равнище на ООН относно ангажиментите за нулеви нетни емисии на недържавните предприятия се препоръчва по-голяма прозрачност и докладване на действията в областта на климата от страна на недържавните участници;
- Щ. като има предвид, че през 2030 г. се очаква генерираните емисии от потреблението на глава от населението на най-богатия 1% от световното население все още да бъдат 30 пъти повече от световното равнище на глава от населението, докато въглеродният отпечатък на най-бедната половина от световното население се очаква да остане няколко пъти по-нисък от това равнище⁴²; като има предвид, че 46-те най-слабо развити държави, в които живеят около 1,1 милиарда души, са допринесли минимално за емисиите на CO₂; като има предвид обаче, че през последните 50 години 69% от случаите на смърт в света, причинени от свързани с климата бедствия, са настъпили в най-слабо развитите държави⁴³; като има предвид, че до 2050 г. над 216 милиона души може да се превърнат във вътрешни климатични мигранти в регионите на Африка,

[икономика на пластмасите – преосмисляне на бъдещето на пластмасите](#)), януари 2016 г.

⁴¹ ОИСП, [Global plastic waste set to almost triple by 2060](#) (Световните пластмасови отпадъци се очаква да се увеличат почти тройно до 2060 г.), юни 2022 г.

⁴² Институт за европейска политика в областта на околната среда (IEEP) и Oxfam, [Carbon Inequality in 2030 \(Въглеродно неравенство през 2030 г.\)](#), ноември 2021 г.

⁴³ Конференция на ООН за търговия и развитие (УНКТАД), [Least Developed Countries Report 2022 \(Доклад за най-слабо развитите държави от 2022 г.\)](#).

Латинска Америка, Азия, Тихия океан и Източна Европа⁴⁴;

- АА. като има предвид, че неблагоприятното въздействие на кризата в областта на климата и свързаните с нея загуби и щети засягат непропорционално уязвимите и маргинализираните хора;

СОР28 в Дубай и първият глобален преглед

1. припомня заключенията на МКИК в шестия доклад за оценка, че ограничаването на глобалното затопляне до 1,5 °С или дори до по-малко от 2 °С изисква бързи, сериозни и устойчиви действия за смекчаване; подчертава, че ограничаването на глобалното затопляне до 1,5 °С изисква намаляване на глобалните емисии на парникови газове с 43% в сравнение с равнищата от 2019 г. в това критично десетилетие преди 2030 г.; настоятелно призовава международната общност да положи съгласувани усилия за постигане на тази цел и призовава развитите държави и големите източници на емисии да дадат пример; отново посочва ангажиментите, поети съгласно Пакта за климата от Глазгоу, и изразява загриженост относно ограничения напредък в засилването на действията за смекчаване на изменението на климата, включително по време на СОР27 и срещата между сесиите в Бон през юни 2023 г.;
2. признава, че в Шестия доклад за оценка на МКИК се потвърждава, че емисиите на парникови газове от човешка дейност са повишили глобалната температура с 1,1 °С в сравнение с равнищата от преиндустриалния период; изразява загриженост във връзка с констатациите в доклада на UNEP относно разликите в емисиите за 2022 г., и по-специално във връзка с това, че въпреки че изпълнението на условните НОП би довело до повишаване на глобалните температури с 2,4 °С до края на века, настоящите политики са недостатъчни за постигане дори на безусловните НОП, като продължаването на настоящите политики би довело до повишаване на глобалните температури с 2,8 °С; изразява тревога във връзка с факта, че емисиите продължават да се повишават и че разликите в емисиите се увеличават, и подчертава, че рисковете в областта на климата ще бъдат увеличени от всяко забавяне на прилагането на ефективни мерки за смекчаване и адаптиране към изменението на климата, което ще доведе до увеличаване на загубите и щетите;
3. призовава Комисията и държавите членки да използват преди конференцията всички дипломатически канали за ангажиране на всички страни със засилване на техните краткосрочни, средносрочни и дългосрочни цели в областта на климата и придружаващи политики и с повишаване на равнището на амбиция в техните НОП с цел полагане на усилия за ограничаване на повишаването на температурата до 1,5 °С в съответствие с Пакта за климата от Глазгоу;
4. подчертава необходимостта от ускоряване на действията в областта на климата с цел постигане на целите на Парижкото споразумение по начин, който гарантира справедлив преход, без никой да бъде изоставен; призовава СОР28 да разгледа необходимостта от системна трансформация към икономически модел, който

⁴⁴ Open Knowledge Repository beta, [Groundswell Part 2: Acting on Internal Climate Migration \(Мъртво вълнение част 2: действия относно вътрешната миграция във връзка с изменението на климата\)](#), 2021 г.

гарантира благосъстоянието за всички в рамките на това, което позволява планетата;

5. подчертава, че процесът на глобални прегледи е централен елемент от Парижкото споразумение и че първият глобален преглед е ключов момент за засилване на колективната амбиция за действия и подкрепа в областта на климата; очаква всички страни да се включат изцяло в глобалния преглед, за да засилят ангажиментите в съответствие с Парижкото споразумение, като съчетаят амбицията с ускорено прилагане на конкретни мерки за постигане на ефективен преход и да гарантират неутрално по отношение на климата и устойчиво на изменението на климата справедливо бъдеще;
6. отново заявява, че работата по глобалния преглед следва да се основава на науката и да се ръководи от принципа на справедливост и принципа на общи, но диференцирани отговорности и съответни способности; припомня, че в рамките на глобалния преглед следва да се разгледат действията в областта на климата, като същевременно се вземат предвид правата на човека, равенството между половете и справедливостта между поколенията; настоятелно призовава страните по РКООИК да включат измерението на правата на човека в своите НОП;
7. подкрепя глобална цел за тройно увеличаване на възобновяемата енергия и двойно повишаване на енергийната ефективност до 2030 г. на COP28 заедно с осезаемо постепенно премахване на изкопаемите горива възможно най-скоро, за да се запази повишаването на температурата с най-много 1,5 °C, включително чрез спиране на всички нови инвестиции в добива на изкопаеми горива; настоятелно призовава ЕС и държавите членки да играят проактивна и конструктивна роля в това отношение; отново призовава Комисията, държавите членки и другите страни да работят по изготвянето на договор за неразпространение на изкопаеми горива; изтъква, че екологичният преход следва да се извърши при най-ниска цена за околната среда и че полезните взаимодействия между възобновяемата енергия и възстановяването на природата следва да се увеличат максимално;
8. настоятелно призовава всички страни по РКООИК да увеличат като неотложна мярка своите НОП с цел преодоляване на разликите в емисиите въз основа на оценката на първия глобален преглед и както е определено от МКИК и UNEP и да отстранят пропуските в изпълнението чрез ускоряване и подобряване на изпълнението на политиката за смекчаване на последиците от изменението на климата с цел постигане на всички съответни ангажименти; подчертава особената отговорност на всички големи емитенти и държавите от Г-20 да поемат водеща роля; насърчава всички страни, включително ЕС, въз основа на решението на COP26 относно общите срокове да съобщят през 2025 г. своите НОП за 2035 г.;
9. подчертава, че в резултатите от глобалния преглед и свързаните с тях решения на COP28 трябва да се предложат конкретни, приложими и специфични процеси, за да се върви по пътя към постигане на целите на Парижкото споразумение; счита, че тези процеси следва да включват продължаване на годишния обобщаващ доклад за НОП с цел оценка на напредъка по преодоляване на разликите в амбициите, както и годишните доклади на РКООИК, в които се измерва

напредъкът по секторните цели и ангажиментите, поети до момента; подчертава, че този процес следва да води до конкретни, научнообосновани политики и планове;

10. настоятелно призовава всички страни да осигурят стабилни правила за механизми за сътрудничество съгласно член 6 от Парижкото споразумение и призовава ЕС и държавите членки стриктно да защитават високо равнище на интегритет на климата, въз основа на най-добрите налични научни данни, в преговорите по неуредените въпроси, включително относно ролята на поглъщанията, за да се гарантира, че правилата осигуряват реални намаления на емисиите и пълна прозрачност;
11. счита, че Съюзът и държавите членки не следва да приемат резултат, който насърчава технологии за намаляване на изкопаемите горива в енергийния сектор, или слаба позиция по отношение на справедлив енергиен преход;

Адаптиране

12. подчертава необходимостта от ускоряване на действията за адаптиране към изменението на климата в рамките на ЕС и в световен мащаб; отново заявява, че в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план действията за адаптиране са необходимост за всички страни с цел да сведат до минимум отрицателните последици от изменението на климата и загубата на биологично разнообразие, като подчертава особените уязвимости на развиващите се държави, и най-вече на най-слабо развитите и малките островни развиващи се държави; призовава държавите, които все още не са представили съобщения относно адаптирането или национални планове за адаптиране, да го направят незабавно; призовава всички страни да актуализират своите НОП, за да включат стабилен компонент за адаптация, със специфични мерки за адаптация и свързани количествено определени цели, преди COP28;
13. настоятелно призовава всички страни да създадат надеждна, стабилна и изпълнима глобална рамка за адаптация по време на COP28, за да се повиши капацитетът за адаптиране, да се укрепи устойчивостта и да се намали уязвимостта към изменението на климата, със засилен акцент върху водата, водните екосистеми и услуги; подчертава, че е важно да бъде определена глобалната цел за адаптация и всички страни да засилят действията за адаптиране; настоятелно призовава всички страни да приемат постоянна точка в дневния ред относно глобалната цел за адаптация в рамките на Конференцията на страните, която служи като среща по Парижкото споразумение (СМА), и неговите спомагателни органи; подчертава необходимостта от увеличаване на усилията за превръщане на глобалната цел за адаптацията в измерими резултати, които, наред с друго, следва да осигурят задълбочено разбиране на рисковете в областта на климата и бедствията и свързаните с тях нужди и разходи за адаптиране на множество равнища, за увеличаване на наличието на последователни и сравними данни, за определяне и увеличаване на предоставянето и достъпността на средства за изпълнение, в това число финансова и технологична подкрепа, и за разработване на общ набор от количествени и качествени показатели, методологии и подходи за проследяване на напредъка във времето към постигане

на целта; подчертава значението на прилагането на основаните на общността подходи към адаптирането; призовава в рамките на Зеления фонд за климата, Глобалния екологичен фонд, Фонда за адаптация и Фонда за устойчиво въздействие да се разработят по-добри стратегии за достигане до участниците на местно равнище, които играят водеща роля в решенията за адаптиране към изменението на климата;

14. отбелязва, че финансовата подкрепа за смекчаването на последиците от изменението на климата остава по-голяма от подкрепата за адаптирането; отбелязва, че през 2019 г. за смекчаване на последиците бяха отделени две трети от общото финансиране в областта на борбата с изменението на климата, осигурено и мобилизирано от развитите държави (50,8 милиарда щатски долара), докато финансирането за адаптирането към него съставляваше едва 20,1 милиарда щатски долара, а финансирането за междусекторни мерки за смекчаване и адаптиране съставляваше 8,7 милиарда щатски долара⁴⁵; призовава всички страни да увеличат своите ангажименти и да представят окончателна пътна карта за колективна цел за удвояване на финансирането за адаптиране до 2025 г., въз основа на равнищата от 2019 г., с цел постигане на баланс между финансирането за смекчаване на последиците от изменението на климата и за адаптиране, и приканва за допълнителен принос във Фонда за най-слабо развитите държави и Специалния фонд за изменението на климата; призовава Комисията и държавите членки да определят конкретни начини за увеличаване на тяхното финансиране за адаптиране до 2025 г., включително чрез бюджета на ЕС;
15. припомня, че в съответствие с Европейския закон за климата държавите членки трябва да гарантират постоянен напредък в повишаването на адаптивната способност, укрепването на устойчивостта и намаляването на уязвимостта от изменението на климата в съответствие с член 7 от Парижкото споразумение; отново призовава Комисията да изготви всеобхватна оценка на рисковете, свързани с климата, в целия ЕС, насочена към устойчивостта и готовността за изменението на климата в Европа; отново призовава Комисията също така да предложи всеобхватна, амбициозна и правно обвързваща европейска рамка за адаптиране към изменението на климата, включително подходящите законодателни инструменти, със специален акцент върху най-уязвимите региони; подчертава значението на новата стратегия на ЕС за адаптация, нейните връзки със стратегията на ЕС за биологичното разнообразие и новата регулаторна рамка за адаптирането, произтичащи от Европейския закон за климата, и потвърждава призивите на Парламента за амбициозното им прилагане, включително и на техните международни компоненти;
16. подчертава, че системите за ранно предупреждение са от решаващо значение за ефективното адаптиране, но са достъпни за по-малко от половината членове на Световната метеорологична организация (WMO); подкрепя предложението на СМО да се гарантира, че системите за ранно предупреждение са достъпни за всички през следващите пет години; призовава за бързото прилагане на тази инициатива за услуги за ранно предупреждение с цел спасяването на живота на

⁴⁵ ОИСП, '[Climate Finance Provided and Mobilised: Aggregate Trends Updated with 2019 Data](#)' („Осигурено и мобилизирано финансиране в областта на климата: Обобщените тенденции, актуализирани с данни за 2019 г.“), 2019 г.

много хора възможно най-бързо;

Загуби и щети

17. настоятелно призовава всички страни да постигнат резултати за привеждане в действие на фонда за загуби и щети по време на COP28, за да се гарантира ново, допълнително, адекватно и предвидимо финансиране за предотвратяване, свеждане до минимум и справяне със загубите и щетите, свързани с неблагоприятните последици от изменението на климата; изразява твърдо убеждение, че финансирането в областта на загубите и щетите следва да дава приоритет на безвъзмездните средства и да допълва и да се различава от хуманитарната помощ; настоятелно призовава Комисията и държавите членки, заедно с други големи източници на емисии, да бъдат готови да допринесат със своя справедлив дял във фонда за загуби и щети, за да се гарантира световната справедливост в областта на климата, като поемат значителни многогодишни ангажименти до или на COP28;
18. отбелязва, че в член 8 от Парижкото споразумение относно загубите и вредите се заявява, че страните следва да възприемат подход на сътрудничество по отношение на загубите и вредите, свързани с неблагоприятните последици от изменението на климата; призовава за ясно определение за загуби и щети и методология за оценката им, основана на науката и нуждите на общностите; призовава за резултат на COP28, който дава ясни препоръки за новата структура на фонда, управлението и договореностите за финансиране; призовава всички страни да осигурят пълноценното участие на гражданското общество и най-засегнатите общности в рамките на инструмента за управление на фонда за загуби и щети; подчертава, че местните и регионалните органи имат съществена роля при диагностицирането, оценката и оформянето на отговорите въз основа на нуждите и рисковете за тяхното население и територии и заплахите, пред които са изправени; подчертава, че децентрализираното предоставяне на финансиране на загуби и щети чрез местните правителства може да гарантира, че финансирането е налично на местно равнище, когато настъпят сътресения, и че инвестициите са насочени да отговорят на местните условия и са насочени по-ефективно към приоритетите на гражданите;
19. подчертава, че за справяне с глобалните предизвикателства, породени от изменението на климата, е необходимо бързо да се увеличат инвестициите и финансовите потоци в областта на климата – както публични, така и частни – в световен мащаб; подчертава, че това финансиране трябва да бъде леснодостъпно за всички държави, особено за най-слабо развитите държави и малките островни развиващи се държави, където е възможно чрез създаване на условия за пряк достъп; призовава Комисията и държавите членки да продължават да действат като свързващо звено между развитите, развиващите се и най-слабо развитите държави и да се стремят да засилят работата на Коалицията на високите амбиции по отношение на финансирането както на смекчаването и адаптирането, така и на въвеждането в действие на фонда за загуби и щети;
20. призовава преходната комисия за загубите и щетите да гарантира, че Фондът за загуби и щети е съобразен с аспектите на пола и преобразуващ, че се ръководи от

нуждите на най-засегнатите и отговаря на конкретните загуби, понесени от жените; счита, че жените следва да имат основно участие в проектирането, управлението и плащанията по новия фонд;

21. отново призовава въпросът за загубите и вредите да бъде постоянна точка в дневния ред на бъдещите конференции на договарящите страни (COP), така че да се осигури ясно определено място за договаряне за мониторинг и постигане на напредък по този въпрос, и за цялостно привеждане в действие на мрежата от Сантяго с цел ефективно катализиране на техническата помощ за съответно преодоляване на загубите и вредите; настоятелно призовава Комисията да подкрепи по-нататъшната работа по избора на домакин на мрежата от Сантяго в съответствие с принципите, изложени в решението на COP27, с оглед вземането на решение на COP28;

Участие на заинтересованите страни на COP28

22. припомня значението на пълноценното участие на всички страни в процесите на вземане на решения по линия на РКООНИК; подчертава, че настоящият процес на вземане на решения в рамките на РКООНИК може да бъде усъвършенстван, за да позволи пълноценното участие на делегатите от развиващите се държави и най-слаборазвитите държави; поради това призовава председателството на COP28 и бъдещите председателства да проучат допълнителни начини за гарантиране на ефективното и пълноценно участие на тези делегати и да отпуснат допълнителни средства за тази цел;
23. поздравява и изразява своята солидарност с онези, които се стремят да повишат осведомеността относно кризата в областта на климата и провеждат кампании за значими действия; подчертава важната роля на младите хора, както е отбелязано в Пакта за климата от Глазгоу, за стимулиране на амбициите в областта на климата в съответните им юрисдикции; призовава за подходящи ресурси за повишаване на осведомеността, изграждане на капацитет и ангажиране на местните общности с действия в областта на климата;
24. подчертава, че целите в областта на климата не могат да бъдат постигнати без подкрепата и участието на обществеността, включително на младите хора; призовава всички страни да повишат осведомеността относно изменението на климата и свързаните с него въпроси, да се борят с дезинформацията и да работят с представителите на обществеността, включително неправителствените организации, за да получат обществена подкрепа за мерките за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него;
25. призовава РКООНИК, всички страни и органите на Обединените арабски емирства да гарантират равен достъп до COP28 и пълноценно и неограничено участие, включително с достъп до съответните документи, на COP28 за всички граждани и организации на гражданското общество, по-специално тези, представляващи най-уязвимите общности; осъжда пречките пред участието, налични на предишни конференции на страните; изразява силно съжаление относно многобройните случаи на цензура, сплашване, тормоз и наблюдение на членове на организации на гражданското общество, както и вълната от арести и

задържания, извършени около COP27 в Египет; отново призовава секретариата на РКООНИК да разработи критерии за правата на човека, които държавите, които ще бъдат домакини на бъдещи конференции на страните, трябва да се ангажират да изпълняват като част от споразумението с държавата домакин, и настоятелно призовава Комисията и държавите членки да поемат водеща роля в този процес; призовава освен това споразуменията с държавата домакин да бъдат оповестени публично от съображения за прозрачност и като гаранция за наличието на мерки за защита на делегатите от всякакви форми на тормоз; призовава следователно за решителни мерки от страна на РКООНИК и държавите домакини за защита на делегатите и участниците от тормоз и сплашване на COP28 и на бъдещите конференции на страните;

Конфликт на интереси, прозрачност и почтеност

26. изразява загриженост, че повече от 630 лица, лобиращи в полза на изкопаемите горива, са били акредитирани участници на COP27, което представлява увеличение с над 25% в сравнение с COP26; призовава РКООНИК и страните по нея да гарантират, че процесът на вземане на решения е защитен от интереси, които противоречат на целта на Парижкото споразумение, както и че дружествата за изкопаеми горива не оказват неправомерно и неуместно влияние върху длъжностни лица и върху процеса на вземане на публични решения по РКООНИК, което може да застраши целите на Парижкото споразумение; настоятелно призовава РКООНИК да играе водеща роля, като предложи амбициозна рамка за отчетност, която ще защити работата на РКООНИК от неправомерно влияние от страна на корпоративни участници с доказани лични интереси въз основа на модела, съдържащ се в Рамковата конвенция на СЗО за контрол на тютюна по отношение на тютюневата промишленост;
27. изразява силна загриженост, че Обединените арабски емирства са посочили ръководителя на държавното петролно дружество Abu Dhabi National Oil Company (ADNOC) Group, Султан Ал Джабер, за председател на COP28 и че дузина служители от екипа на COP28 имат преки връзки със сектора за изкопаеми горива; изразява тревога от докладите, които показват, че служители на ADNOC са имали възможност да четат имейли до и от офиса на срещата на високо равнище за климата COP28 и са били консултирани как да отговарят на медийни запитвания; счита, че това представлява сериозен риск от конфликт на интереси; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да предприемат всички необходими действия, за да се гарантира, че настоящото и предстоящото председателство на конференцията на страните не се намират в конфликт на интереси;
28. подчертава, че ефективният достъп до правосъдие по въпроси на околната среда в съответствие с Конвенцията от Орхус е от решаващо значение за постигането на целите на Парижкото споразумение; счита, че ЕС и държавите членки следва да дадат пример и да се придържат към констатациите и препоръките на Комитета за преглед на съответствието с разпоредбите на конвенцията от Орхус;

Амбициозна политика на ЕС в областта на климата

29. отбелязва актуализирания НОП на ЕС; подчертава факта, че наскоро приетият от ЕС пакет „Подготвени за цел 55“ и неговото кумулативно въздействие ще намалят нетните емисии на парникови газове на Съюза с около 57% в сравнение с 1990 г.; подчертава, че според ESABCC допълнителните усилия за увеличаване на амбицията извън постигането на намаление на нетните емисии на парникови газове с 55% до 2030 г. значително ще намалят кумулативните емисии на Съюза до 2050 г. и така ще увеличат справедливия принос на Съюза към смекчаването на последиците в световен мащаб; настоятелно призовава другите страни по РКООНИК да увеличат своите НОП в контекста на решението, съдържащо се в Пакта за климата от Глазгоу, за преразглеждане на целта за 2030 г. и за превръщане на ангажиментите в конкретни мерки;
30. приветства работата на ESABCC и отчита неговото становище относно определянето на цел в областта на климата за целия ЕС за 2040 г. и на бюджет за парниковите газове за периода 2030 – 2050 г.; подчертава, че според ESABCC Съюзът следва да предприеме допълнителни мерки, за да се отчете фактът, че вече е изчерпал своя справедлив дял от глобалния бюджет за парниковите газове в съответствие с ограничаването на глобалното затопляне до 1,5 °C;
31. призовава Комисията да публикува своята препоръка с оценка на въздействието относно целите на Съюза след 2030 г. в началото на 2024 г. и да приеме своето предложение в съответствие с член 4, параграф 3 от Европейския закон за климата, като отчете решението на COP26 относно общите срокове; подчертава, че при отправянето на това предложение Комисията трябва да вземе предвид становището на ESABCC, както и всички социални, икономически и екологични съображения, изброени в член 4, параграф 5 от Закона на ЕС за климата; освен това призовава Комисията да актуализира законодателството на ЕС и да изготви съответните законодателни предложения, за да допринесе за постигането на целите на Парижкото споразумение;
32. отново заявява необходимостта от интегриране на амбициозни цели по отношение на климата във всички политики на ЕС и мерките за тяхното транспониране и подчертава, че член 6, параграф 4 от Европейския закон за климата задължава Комисията да оценява съответствието на всеки проект на мярка или законодателно предложение, включително бюджетните предложения, с целите на ЕС по отношение на климата; настоятелно призовава Комисията да приложи изцяло тази разпоредба в начина, по който извършва оценки на въздействието относно всички области на политиката на ЕС; отново изтъква принципа на съгласуваност на политиките за развитие, с който са се ангажирали ЕС и неговите държави членки и който има за цел да сведе до минимум противоречията и да изгради полезни взаимодействия между различните политики на ЕС; настоява за съгласуван подход към изпълнението на Парижкото споразумение и Програмата за устойчиво развитие до 2030 г. както във вътрешните, така и във външните политики;
33. призовава държавите членки и Комисията да гарантират, че националните планове в областта на енергетиката и климата и дългосрочните стратегии на държавите членки включват достатъчно действия и финансови средства за постигане на целите на ЕС за 2030 г. и осигуряват прозрачност по отношение на

изпълнението от държавите членки и ЕС като цяло на действията по отношение на климата и енергетиката в съответствие с препоръките на Европейската сметна палата;

34. подчертава, че за да се гарантира съответствие на НОП с изискваните от Парижкото споразумение ангажименти, приложими за цялата икономика, страните по Споразумението следва да бъдат насърчавани да включват емисиите от международното корабоплаване и въздухоплаване в своите НОП и да договорят прилагането на мерки на регионално и национално равнище за намаляване на емисиите от тези сектори, включително на несвързаните с CO₂ въздействия на въздухоплаването и на свързаните с климата емисии на корабните горива; подчертава факта, че Съюзът следва да даде пример в това отношение;
35. подкрепя препоръката на Европейската сметна палата Съюзът да отчита всички емисии на парникови газове, генерирани от ЕС, който е нетен вносител на стоки от останалата част на света; отново призовава за научно обосновани обвързващи цели за целия ЕС за намаляване на отпечатъка на Съюза върху използването на суровините и върху околната среда, включително от вносни стоки;
36. подчертава значението на спазването на ангажмента към Европейския зелен пакт; счита, че Европейският зелен пакт като цяло трябва да бъде изпълнен, за да се постигнат целите на Съюза, и следователно призовава Комисията незабавно да осъществи всички елементи на Европейския зелен пакт; подчертава пропуските в данните, които трябва да се запълнят, за да се проследи напредъкът по постигането на целите на ЕС в областта на климата и да се даде възможност за редовно преразглеждане на настоящите политики;
37. подчертава, че настоящата геополитическа ситуация излага на показ неотложната необходимост от намаляване на зависимостта от изкопаеми горива и необходимостта от засилване на внедряването на възобновяеми енергийни източници;
38. отбелязва предложението на Комисията за оттегляне на ЕС, неговите държави членки и Евратом от Договора за енергийната харта (ДЕХ); подчертава обявеното намерение на няколко държави членки да се оттеглят от ДЕХ и отново заявява позицията на Парламента от 24 ноември 2022 г. по този въпрос; подчертава необходимостта от координирани действия, за да бъде по-силна позицията в преговорите за оттегляне, да се ограничат отрицателните последици от клаузата за изтичане на срока на действие и ефективно да се предотврати възможността за спорове в рамките на ЕС; признава, че ДЕХ е обект на критики като пречка за прехода към енергия от възобновяеми източници и за защитата на енергийната сигурност в ЕС и неговите държави членки; подчертава, че увеличаването на възобновяемите енергийни източници ще подпомогне прехода на ЕС към просперираща, устойчива, съобразена с изменението на климата и независима икономика; настоятелно призовава всички участници да ускорят енергийния преход; изразява съжаление, че според Международната агенция за възобновяема енергия инвестициите във възобновяема енергия остават концентрирани в ограничен брой държави и са насочени само към няколко технологии; призовава ЕС и държавите членки да започнат необходимото системно и структурно

преустройство за насърчаване на по-устойчива, приобщаваща и безопасна по отношение на климата световна енергийна система, основана на енергия от възобновяеми източници;

Международно финансиране в областта на борбата с изменението на климата и устойчиво финансиране

39. отбелязва факта, че ЕС и неговите държави членки са най-големите доставчици на публично финансиране в областта на борбата с изменението на климата, като същевременно изразява своята дълбока загриженост, че предоставеното от ЕС и неговите държави членки публично финансиране в областта на борбата с изменението на климата е намаляло през 2022 г. в сравнение с 2021 г.; подчертава, че в заключенията си относно подготовката за 28-ата конференция на страните по РКООНИК (COP28) Съветът поднови поетия от Съюза и неговите държави членки ангажимент да продължат да увеличават международното си финансиране в областта на борбата с изменението на климата за постигане на целта на развитите държави за мобилизиране на най-малко 100 милиарда щатски долара годишно възможно най-скоро и до 2025 г. от широк кръг източници; подчертава необходимостта от продължаване и увеличаване на приноса; отново отправя своя призив в тази връзка за създаване на специален механизъм на ЕС за публично финансиране, предоставящ допълнителна и подходяща подкрепа, с цел да се осигури справедливо участие на ЕС при постигането на целите за международно финансиране в областта на борбата с изменението на климата; подчертава, че при определяне на използването на приходите, получени от продажбата на търг на квоти по схемата за търговия с емисии (СТЕ) на ЕС, държавите членки трябва да вземат предвид необходимостта от продължаване на увеличаването на международното финансиране в областта на борбата с изменението на климата в уязвимите държави извън ЕС в съответствие с наскоро приетото споразумение относно преразглеждането на СТЕ на ЕС;
40. подчертава, че са необходими значителни финансови ресурси от различни източници за изпълнение на целите на Парижкото споразумение в развиващите се държави, като също така се има предвид, че много развиващи се държави имат условни НОП, чието постигане зависи от достатъчна финансова подкрепа; припомня, че с Пакта за климата от Глазгоу развитите държави – страни по конвенцията, настоятелно се призовават да увеличат спешно и значително предоставяното финансиране в областта на климата; отбелязва, че не всички развити държави – страни по конвенцията, са изпълнили своята част от целта за финансиране в областта на борбата с изменението на климата в размер на 100 милиарда щатски долара; подчертава, че неуспехът при изпълнението на ангажимента за финансиране в областта на борбата с изменението на климата до 2020 г., поет от развитите държави на последователните конференции на страните, е подкопал доверието и възпрепятства напредъка по другите въпроси от дневния ред, както стана ясно по време на преговорите за климата в Бон в рамките на РКООНИК от юни 2023 г.;
41. изразява загриженост относно нарастващото разминаване между нуждите на развиващите се държави — страни по конвенцията, и настоящия мащаб, достатъчност и достъпност на финансирането в областта на борбата с

изменението на климата; подчертава, че ще бъде невъзможно да се преодолее това разминаване без значително мобилизиране на частно финансиране в допълнение към публичното финансиране; посочва недостига на финансиране, особено за целите на адаптирането; подчертава, че страните следва да се стремят да постигнат баланс между финансирането на смекчаването на изменението на климата и на адаптирането към него и изтъква, че на COP26 беше поет ангажимент за удвояване на колективното финансиране за адаптиране до 2025 г. въз основа на равнищата от 2019 г.; подчертава, че финансирането от развитите държави, отговорни за голям дял от историческите емисии, ще бъде от ключово значение и за изграждане на доверие за по-амбициозен диалог относно целите за смекчаване на изменението на климата; приканва държавите, които в миналото са били източници на емисии, да помогнат на развиващите се държави да се адаптират към изменението на климата, наред с другото, чрез финансиране с безвъзмездни средства и техническа подкрепа;

42. призовава развитите държави – страни по конвенцията, включително ЕС и неговите държави членки, да гарантират, че целта за финансиране в областта на борбата с изменението на климата в размер на 100 милиарда щатски долара може да бъде постигната през 2023 г. и средствата да бъдат отпуснати средно между 2020 г. и 2025 г., както и да конкретизират допълнително постигането на новата цел за финансиране в областта на борбата с изменението на климата след 2025 г., която следва да надхвърли целта за 100 милиарда долара годишно до 2020 г.; счита, че целта за периода след 2025 г. следва да отчита нуждите и приоритетите на развиващите се държави за допълнително и адекватно финансиране в областта на борбата с изменението на климата, да даде ясен приоритет на финансирането с безвъзмездни средства, и да обхваща както действия за смекчаване на изменението на климата, така и за адаптиране към него; счита, че отговорността за постигането на новата цел ще трябва да обхваща широка донорска база, която включва както развитите държави, така и други държави, които имат възможност да допринесат, както и иновативни източници на финансиране и частно финансиране; припомня своето становище, че като част от новата колективна количествена цел за финансиране в областта на борбата с изменението на климата следва да се проучат самостоятелни междини цели за смекчаване, адаптиране и загуби и вреди; подчертава значението на изграждането на капацитет и обучението с цел улесняване на достъпа до финансиране в областта на борбата с изменението на климата за местните и регионалните участници, за да се предоставят индивидуални решения за уникалните предизвикателства на място;
43. припомня заключенията на COP27, че за предоставянето на необходимото финансиране за прехода в областта на климата ще е необходимо преобразуване на финансовата система и нейните структури и процеси и участието на правителствата, централните банки, търговските банки, институционалните инвеститори и други финансови участници; счита, че е от съществено значение незабавно да се постигне напредък по Програмата от Бриджтаун и международната финансова система да бъде подготвена за предизвикателствата на XXI век; призовава всички големи международни финансови институции и многостранни банки за развитие да приведат своите портфейли и политики за отпускане на заеми в съответствие с Парижкото споразумение, да интегрират борбата с изменението на климата и опазването на природата и биологичното

разнообразие в своите практики и приоритети, постепенно да премахнат всяка пряка и непряка подкрепа за изкопаемите горива, както и да събират и използват висококачествени данни за риска, уязвимостта и въздействието в областта на климата, за да ръководят и насочват инвестициите към привеждане в съответствие с целта за 1,5 °C; отбелязва пътната карта, изготвена на срещата на високо равнище в Париж за нов глобален финансов пакт през юни 2023 г., и призовава за съвременното ѝ изпълнение;

44. изтъква ролята на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) като банката на ЕС за климата и нейната пътна карта на Банката за климата и актуализираната политика за отпускане на кредити в областта на енергетиката, както и допълнителните усилия на Европейския инвестиционен фонд да играе водеща роля по отношение на инвестициите в областта на климата; приветства факта, че Европейската централна банка поема ангажимент да интегрира съображенията, свързани с изменението на климата, в своята рамка на паричната политика;
45. отново изразява подкрепата си за работата на коалицията на министрите на финансите за действията в областта на климата и насърчава всички правителства да приемат ангажиментите на коалицията за съобразяване на всички политики и практики в обхвата на компетентността на министрите на финансите с целите на Парижкото споразумение, както и да приемат ефективно ценообразуване на въглеродните емисии, както е определено в „принципите от Хелзинки“;
46. припомня, че съгласно Парижкото споразумение всички страни трябва да направят финансовите потоци – публични и частни, национални и международни – съвместими с пътя към целта от 1,5 °C, определена в Парижкото споразумение; подчертава, че е важно този елемент от Парижкото споразумение да се разгледа по всеобхватен начин на COP28;
47. отбелязва, че много уязвими от изменението на климата държави се намират в състояние на силна задлъжнялост или са изложени на значителен риск от силна задлъжнялост; приветства ангажимента, поет от Световната банка, Междумериканската банка за развитие, Обединеното кралство, Франция, Канада и Съединените щати, за включване на дългови клаузи за устойчивост спрямо изменението на климата при бъдещото отпускане на заеми, така че изплащането на дълга да бъде преустановено в случай на климатични бедствия; призовава другите държави и многостранни банки за развитие, включително ЕИБ, да приемат подобни мерки; подкрепя създаването на COP28 на глобален експертен преглед относно дълга, природата и климата, както беше предложено от Франция, Колумбия и Кения по време на срещата на високо равнище в Париж за нов глобален финансов пакт; счита, че е необходимо да се намерят решения за едновременно преодоляване на кризите, свързани с климата и с дълга; отново заявява необходимостта от ясно приоритизиране на безвъзмездното финансиране в областта на борбата с изменението на климата, за да се гарантира, че това финансиране не допринася за неустойчиви равнища на дълга в развиващите се държави, и призовава страните да проведат обсъждания и да предприемат необходимите мерки за облекчаване на дълговото бреме на развиващите се държави; подчертава, че много развиващи се държави изпитват голяма фискална нужда и се нуждаят от инвестиции, за да осъществят преход в своите енергийни

системи и да предприемат усилия за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него; подчертава, че е важно да се увеличи финансирането с безвъзмездни средства, по-специално за адаптирането, както и че финансирането в областта на борбата с изменението на климата, предоставено под формата на заеми, изостря състоянието на силна задлъжнялост на развиващите се държави; отбелязва, че 50% от цялото финансиране от ЕС в областта на борбата с изменението на климата през 2020 г. е предоставено под формата на безвъзмездни средства и настоятелно призовава ЕС и всички държави членки да увеличат безвъзмездното финансиране, по-специално за адаптирането и най-вече за най-слабо развитите държави и малките островни развиващи се държави;

48. припомня, че изкопаемите горива имат най-голям принос за изменението на климата, като на тях се дължат над 75% от всички парникови газове и че настоящите планове биха довели до около 240% повече произведени въглища, 57% повече нефт и 71% повече газ в сравнение с това, което би съответствало на целта за ограничаване на глобалното затопляне до 1.5° C; изразява тревога поради факта, че емисиите на CO₂ от настоящите глобални инфраструктури за изкопаеми горива сами по себе си биха надхвърлили оставащия въглероден бюджет за ограничаване на затоплянето под 1,5 °C, което потвърждава оценката на Международната агенция по енергетика (МАЕ), че не следва да има ново развитие на нефт, газ или въглища, ако искаме да задържим глобалното затопляне под 1,5° C;
49. изразява съжаление, че субсидиите за изкопаеми енергийни източници в Съюза остават стабилни от 2008 г. насам, като възлизат на около 55 – 58 милиарда евро годишно и съответстват на около една трета от всички енергийни субсидии в Съюза; отново отправя своя призив за спешно прекратяване на всички преки и непреки субсидии за изкопаеми горива в ЕС възможно най-бързо и най-късно до 2025 г., както и на други екологично вредни субсидии възможно най-бързо и най-късно до 2027 г. както на равнището на ЕС, така и на равнището на държавите членки чрез прилагане на конкретни политики, срокове и мерки; призовава всички държави членки да подобрят националните си доклади за субсидиите за изкопаеми горива и да планират постепенното им премахване при предстоящото преразглеждане на техните национални планове в областта на енергетиката и климата;
50. изразява загриженост поради факта, че през 2022 г. правителствата по света са изразходвали повече от 900 милиарда евро за субсидии за изкопаеми горива – най-високата стойност, регистрирана досега⁴⁶; насърчава страните да прекратят всички преки и непреки субсидии за изкопаеми горива колкото е възможно по-рано и най-късно до 2025 г.;
51. обръща внимание на диалога от Шарм Ел Шейх по член 2, параграф 1, буква в) от Парижкото споразумение като възможност за постигане на напредък в дискусиите за справедлив подход към постепенното премахване на вредното за околната среда публично и частно финансиране за изкопаеми горива, за пренасочване на финансирането в подкрепа на справедливия преход, както и то да стане налично и

⁴⁶ Доклад на МАЕ '[Fossil Fuels Consumption Subsidies 2022](#)', („Субсидии за потребление на изкопаеми горива за 2022 г.“), февруари 2023 г.

по-достъпно за развиващите се държави, за да предприемат действия в областта на климата с цел постигане на напредък в действията по член 2, параграф 1, буква в) на COP28 и след това; призовава за постоянна точка в дневния ред относно изпълнението на член 2, параграф 1, буква в) от Парижкото споразумение; призовава ЕС и неговите държави членки да насърчават международната дискусия относно стандартите за екологосъобразните облигации, като вземат предвид вече установения стандарт на ЕС за екологосъобразните облигации;

52. отново изразява подкрепата си за „Алианс без нефт и газ“ (BOGA), който беше стартиран по време на COP26, и подчертава наложителния характер на неговата цел за ограничаване на доставките на изкопаеми горива и за преустановяване на производството на нефт и газ; изразява подкрепа за социално справедлив и равнопоставен глобален преход за привеждане на производството на нефт и газ в съответствие с целите на Парижкото споразумение; призовава всички държави членки и другите страни по Парижкото споразумение да се присъединят към тази инициатива; приветства ангажимента на Г-7 за спиране на финансирането на разработването на изкопаеми горива в отвъдморските държави и територии до края на 2022 г., като същевременно подчертава, че този ангажимент следва да се прилага и в рамките на тези държави;
53. приветства Глобалния регистър на емисиите от изкопаеми горива като отворено и прозрачно хранилище за данни относно производството на изкопаеми горива в световен мащаб, изразено чрез неговите съпътстващи емисии на CO₂; счита, че инструментът може да доведе до по-добро разбиране на въздействието на добива върху оставащия въглероден бюджет, докладването от страните и вземането на решения;

Кризи, свързани с климата и околната среда

54. подчертава, че кризите, свързани с климата и биологичното разнообразие, са взаимосвързани и че мерките в отговор на двете кризи трябва да бъдат съгласувани; припомня, че понастоящем 80% от местообитанията в ЕС са в лошо състояние⁴⁷; подчертава, че е важно да се защитават, опазват и възстановяват биологичното разнообразие и екосистемите, и по-специално почвите, горите, селскостопанските екосистеми, сладководните басейни, океаните и другите богати на въглерод екосистеми, а природните ресурси да се управляват устойчиво, за да се подобри природосъобразното смекчаване на последиците от изменението на климата и да се изгради устойчивост, което е необходимо, за да се постигнат целите на Парижкото споразумение; изразява твърдо убеждение, че целите на Парижкото споразумение не могат да бъдат постигнати без възстановяване на природата, включително в Съюза; призовава за бързо сключване на споразумение в рамките на ЕС относно законодателния акт за възстановяване на природата;
55. изтъква заключенията, съдържащи се в Шестия доклад за оценка на МКИК, че

⁴⁷ Съобщение за пресата на Европейската агенция за околна среда, [State of nature in Europe: Damaged ecosystems need restoration](#) (Състояние на природата в Европа: увредените екосистеми трябва да бъдат възстановени), 9 май 2023 г.

опазването, по-доброто управление и възстановяването на екосистемите предоставят най-голям икономически потенциал за смекчаване на последиците от изменението на климата в сектора на земеползването; подчертава, че в Шестия доклад за оценка на МКИК също така се демонстрира необходимостта от спешно предприемане на действия за възстановяване на увредените екосистеми с цел смекчаване и адаптиране към последиците от изменението на климата, по-специално чрез възстановяване на увредените влажни зони и реки, гори и селскостопански екосистеми; отбелязва отдаването в доклада значение на приобщаващото вземане на решения с коренното население и местните общности за успешното адаптиране и смекчаване на последиците в екосистемите; призовава всички страни, включително държавите – членки на ЕС, да прилагат амбициозни мерки за възстановяване на природата на своите територии и да инвестират повече в природосъобразни решения и екосистемни подходи;

56. подчертава, че селското стопанство следва да допринася за опазването и възстановяването на биологичното разнообразие;
57. признава, че здравите екосистеми и богатото биологично разнообразие са в основата на оцеляването на хората и предоставят жизненоважни услуги като храна и чиста вода, и подчертава, че изменението на климата е един от непосредствените фактори за загубата на биологично разнообразие; посочва, че изменението на климата вече е променило сухоземните, сладководните и морските екосистеми в целия свят, като е довело до загуба на видове и намаляване на ключови екосистемни услуги; признава, че това предизвикано от климата въздействие върху екосистемите е причинило измерими икономически загуби и загуби на поминък в целия свят; отбелязва, че в Шестия доклад за оценка на МКИК се заключава, че изменението на климата е намалило продоволствената сигурност и е засегнало сигурността на водните ресурси поради затоплянето, променящите се модели на валежите, намаляването и загубата на елементи на криосферата, както и по-голямата честота и интензивност на екстремните климатични явления; подчертава, че световните сухоземни и океански поглътители са абсорбирали 56% от предизвиканите от човека емисии на парникови газове през последните 60 години и че според МКИК поддържането на устойчивостта на биологичното разнообразие и екосистемните услуги в световен мащаб зависи от ефективното и разумно опазване на приблизително 30% – 50% от земните, сладководните и океанските територии на Земята⁴⁸;
58. подчертава, че опазването и възстановяването на екосистеми с високи въглеродни запаси като торфища, влажни зони, пасища и екосистеми със син въглерод, като солни блата, морски тревы и мангрови гори предлага широк спектър от ползи за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него; призовава Комисията да развие картографирането на тези екосистеми, за да продължи да работи по идентифицирането на надеждни, прозрачни и научнообосновани методологии за правилното отчитане на поглъщанията на въглерод и емисиите от тези екосистеми по начин, който не вреди на другите цели в областта на биологичното разнообразие;

⁴⁸ МКИК, [Шести доклад за оценка](#), 20 март 2023 г.

59. подчертава необходимостта от защита на правата и интересите на коренното население и местните общности чрез осигуряване на ефективна и строга регулаторна защита на околната среда, правата на собственост върху земята и правата, поминъка и културата на коренното население, в това число правото на свободно, предварително и информирано съгласие; подчертава централната роля на коренните общности в действията в областта на климата, тяхното изпълнение, събирането на данни, вземането на решения и обмена на знания; призовава страните да гарантират, че поетите в рамките на COP28 ангажименти за изпълнение на Парижкото споразумение са в съответствие с приложимите по отношение на търговската дейност съществуващи международни задължения и стандарти в областта на правата на човека и зачитат правата на коренното население; подчертава необходимостта от подкрепа и защита на защитниците на околната среда и призовава да бъдат подведени под отговорност лицата, отговорни за убийства, клеветнически нападки, актове на преследване, инкриминиране, лишаване от свобода, тормоз и сплашване срещу тях;
60. силно приветства споразумението относно Глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин – Монреал, която беше приета по време на 15-ото заседание на Конференцията на страните по Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие; подчертава значението на ефективното, бързо и пълно прилагане на Глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин – Монреал, за да бъде тя успешна; припомня неуспеха при постигането на целите от Аичи, който до голяма степен се дължи на неизпълнение;
61. припомня цел 8 от Глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин – Монреал за свеждане до минимум на въздействието на изменението на климата и увеличаването на киселинността на океанските води върху биологичното разнообразие и увеличаване на неговата устойчивост чрез действия за смекчаване, адаптиране и намаляване на риска от бедствия, включително чрез природосъобразни решения и/или екосистемни подходи, като същевременно се сведат до минимум отрицателните и се насърчават положителните последици от действията в областта на климата за биологичното разнообразие; припомня ключовия доклад, озаглавен „Европейската околна среда – състояние и перспективи за 2020 г.“, според който се очаква въздействието на изменението на климата върху биологичното разнообразие и екосистемите да се увеличава, докато дейности като селско стопанство, рибарство, транспорт, промишленост и производство на енергия продължават да водят до загуба на биологично разнообразие и вредни емисии;
62. настоятелно призовава страните да увеличат своето равнище на амбиция в секторите на земеползването, сладките води и океаните чрез основан на правата подход в следващия кръг от техните НОП, национални планове за адаптиране и дългосрочни стратегии за развитие с ниски нива на емисии в съответствие с техните национални стратегии и планове в областта на биологичното разнообразие;
63. приветства всички усилия на правителствата и неправителствените участници за максимално увеличаване на потенциала на почвите за смекчаване на последиците от изменението на климата и за повишаване на наличността на вода; подчертава

трансграничното въздействие на влошаването на състоянието на почвите, което налага съвместни международни усилия за преодоляване на всички заплахи за влошаване на състоянието на почвите; обръща внимание на огромното значение на торфищата за смекчаване на последиците от изменението на климата; призовава да се положат усилия в световен мащаб и в рамките на ЕС за бързо възстановяване на торфищата, така че те да могат да бъдат погълтители, а не източник на въглерод;

64. подчертава значението на опазването, запазването и възстановяването на водата и свързаните с нея екосистеми, включително речни басейни, водоносни хоризонти и езера; подчертава разрушителните екологични, социални и икономически последици от опустиняването, сушите, наводненията и замърсяването на водите и необходимостта от общи подходи за адекватно предотвратяване и преодоляване на това явление; поради това подчертава значението на наличността на вода и на устойчивото управление на водите за смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него; подчертава, че недостигът на вода се превръща в основен и нарастващ проблем в Европа и че сушите и недостигът на вода вече не са редки или екстремни събития и около 20% от европейската територия и 30% от европейците са засегнати от недостиг на вода средно на година според ЕАОС⁴⁹; подчертава необходимостта от предотвратяване на прекомерния натиск от страна на икономическите дейности върху речните басейни в някои региони на Европа, който засяга техния екологичен поток; призовава за ефективно използване, повторно използване и рециклиране на водата и за опазване и възстановяване на екосистемите в подкрепа на подземните водни ресурси; подчертава необходимостта от бързо и пълно прилагане на Рамковата директива на ЕС за водите с цел постигане на нейните цели и по-добро управление на водните ресурси на Европа;
65. приветства приемането на историческия Договор на ООН за открито море и на Договора за биологичното разнообразие в зоните, разположени извън националните юрисдикции; призовава страните по тях да продължат работата си по Диалога на ООН за океана и изменението на климата и изразява подкрепата си за Десетилетието на ООН, посветено на океанологията в полза на устойчивото развитие, и „Мисия морска звезда 2030: възстановяване на нашите океани и води“ на Комисията; подчертава, че механизмите на климата зависят от здравето на океанските и морските екосистеми, които понастоящем са засегнати от глобалното затопляне, от замърсяване, прекомерна експлоатация на морското биологично разнообразие, увеличаване на киселинността на водите, намаляване на кислорода и ерозия на бреговата линия; подчертава, че Междуправителственият комитет по изменение на климата (МКИК) припомня, че океаните са част от решението за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към тях; припомня значението на основаните на океана решения също и при възстановяването на екосистемите, гарантирането на продоволствената сигурност и осигуряването на ресурси;
66. подчертава необходимостта от борба със замърсяването от пластмаса също и

⁴⁹ Доклад на ЕАОС „Водните ресурси в цяла Европа – изправени пред воден стрес: актуализирана оценка“, октомври 2021 г.

поради въздействието на пластмасата върху климата през целия ѝ жизнен цикъл; приветства текущата работа по Глобалния договор относно замърсяването с пластмаса и призовава държавите – членки на ООН, да постигнат амбициозно и ефективно споразумение в съответствие с Парижкото споразумение не по-късно от 2024 г.; подчертава необходимостта от справяне със замърсяването с пластмаси чрез намаляване на отпадъците при източника, намаляване на използването и потреблението на пластмаси и увеличаване на кръговостта; призовава за системен подход с цел правилно справяне със замърсяването с пластмаси в околната среда, включително пластмасовите микрочастици и тяхното въздействие върху изменението на климата;

Метан и други различни от CO₂ парникови газове

67. приветства факта, че 122 страни са подписали Глобалния ангажимент за метана; настоятелно призовава по-специално страните с високи емисии на метан, които не са се присъединили към ангажимента, да направят това възможно най-скоро; призовава за количествена, научнообоснована оценка на напредъка, постигнат след приемането на Глобалния ангажимент за метана по време на COP26, като участниците в ангажимента се съгласиха доброволно да допринесат за колективните усилия за намаляване до 2030 г. на глобалните емисии на метан с най-малко 30% спрямо равнищата от 2020 г.; настоятелно призовава всички подписали го страни да гарантират намаляването до 2030 г. на емисиите на метан на техните територии най-малко с 30% спрямо равнищата от 2020 г. и да приемат национални мерки за постигане на тази цел; призовава страните, подписали ангажимента, да подобрят управлението на метана, като изготвят обща рамка за постигане на напредък по колективния ангажимент; призовава на предстоящата и на бъдещите конференции на страните да се обърне по-голямо внимание на намаляването на различните от CO₂ парникови газове;
68. призовава всички страни да включат и конкретни цели за намаляване на емисиите на метан в своите НОП; отбелязва, че нито една от страните не е определила количествени цели за намаляване на емисиите на метан от животновъдството; отново призовава за гарантиране на амбициозно намаляване на емисиите на парникови газове в сектора на селското стопанство;
69. припомня предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за намаляване на емисиите на метан в сектора на енергетиката; подчертава, че улавянето на метан във веригата за създаване на стойност в сектора на природния газ и нефта е оправдано от икономическа гледна точка и от гледна точка на енергийната зависимост; отново заявява, че вносителите на енергия от изкопаеми горива в Съюза следва да се подчиняват на правила, които са подобни на тези за производителите в рамките на Съюза; отново отправя своя призив към Комисията да предложи, въз основа на оценка на въздействието, обвързваща цел на ЕС за намаляване на емисиите на метан до 2030 г., която да обхваща всички съответни генериращи емисии сектори и да включва метана сред регулираните замърсители в Директивата за националните ангажименти за намаляване на емисиите⁵⁰;

⁵⁰ Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 г. за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, за изменение на Директива 2003/35/ЕО и за

Усилия във всички сектори

70. подчертава факта, че транспортният сектор е единственият сектор, в който емисиите на равнището на ЕС са се увеличили от 1990 г. насам, и че това не е съвместимо с целите на ЕС по отношение на климата, които изискват по-голямо и по-бързо намаляване на емисиите от всички сектори на обществото, включително от секторите на въздушния и морския транспорт; във връзка с това приветства включването на емисиите от морския и въздушния транспорт в системата на ЕС за търговия с емисии, което ще насърчи по-голямата амбиция на международно равнище, включително в Международната морска организация (ММО) и Международната организация за гражданско въздухоплаване (ИКАО); изразява загриженост от бавния напредък, постигнат от ММО и ИКАО за справяне с емисиите от международното корабоплаване и въздухоплаване;
71. призовава ММО да приеме мерки за намаляване на емисиите от корабоплаването в съответствие с научнообоснованите цели и определеното в Парижкото споразумение ограничаване на температурата до 1,5 °C, за което е необходимо намаляване на емисиите с 37% до 2030 г., с 96% до 2040 г. и със 100% до 2050 г.; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят тази амбиция; отбелязва, че научнообоснованите цели вече са одобрени от развити държави като САЩ, Обединеното кралство, Канада и Нова Зеландия и от уязвими от изменението на климата държави като Фиджи, Соломонови острови, Маршалови острови, Тувалу и Палау; признава, че по преговорите на ММО не се постигат действия в съответствие с Парижкото споразумение и че ЕС следва да преразгледа своето законодателство в областта на корабоплаването, за да разшири обхвата му и да го съгласува с научнообоснованите цели; отбелязва наскоро одобреното законодателство на ЕС в областта на корабоплаването като стъпка в правилната посока, но признава, че са необходими допълнителни усилия, за да се постигне корабоплаване с нулеви емисии; призовава Комисията и държавите членки да подновят преговорите в рамките на РКООНИК за разпределяне поравно на емисиите от международното корабоплаване в националните инвентаризации, за да се отрази обхватът на СТЕ и „FuelEU Maritime“; призовава ЕС да участва в двустранната и многостранната дипломатия в подкрепа на другите държави при създаването на тяхно собствено национално и регионално законодателство за декарбонизиране на сектора на корабоплаването;
72. отбелязва, че емисиите на сажди от корабоплаването са нараснали в световен мащаб с 12% в периода между 2012 г. и 2018 г. и с 85% в Арктика в периода между 2015 и 2019 г.⁵¹; подчертава, че се очаква саждите да причинят около 21% от емисиите от корабоплаването в течение на 20-годишен период⁵²; призовава за незабавни действия за обръщане на настоящата тенденция на увеличение на емисиите на сажди от корабоплаването в Арктика, особено като се има предвид обезпокоителният темп, с който Арктика се топи; счита, че приетата от ММО

отмяна на Директива 2001/81/ЕО (ОВ L 344, 17.12.2016 г., стр. 1).

⁵¹ Бяла книга, [The International Maritime Organization's proposed Arctic heavy fuel oil ban: likely impacts and opportunities for improvement](#) (Предложението на Международната морска организация за забрана за използването на мазут в Арктика: вероятни въздействия и възможности за подобрене), 2020 г.

⁵² Comer, B., et al., [Black carbon emissions and fuel use in global shipping](#) (Емисиите на сажди и използването на гориво в световното корабоплаване), 2015 г.

забрана за използването на мазут в Арктика продължава да съдържа много вратички и поради това има опасност да се окаже неефективна при защитата на Арктика; настоятелно призовава Комисията да гарантира, че всички кораби, акостиращи в пристанищата на ЕС и пътуващи във или близо до Арктика, преминават към по-чисти дестилати и инсталират филтри за твърди частици, които следва да намалят емисиите на сажди с над 90%;

73. посочва непропорционалното въздействие върху климата от използването на частни реактивни самолети; подчертава, че частните реактивни самолети замърсяват до 14 пъти повече от търговските полети на пътнически километър; отбелязва със загриженост, че според оценките използването на частни реактивни самолети в Европа се е увеличило с 30% в сравнение с равнището отпреди пандемията⁵³; призовава всички страни, включително държавите – членки на ЕС, да предприемат мерки за възпрепятстване на използването на частни реактивни самолети; подчертава колко е важно лидерите да дават пример и настоятелно призовава всички участници в COP28, включително от институциите на ЕС, да се въздържат от използването на частни реактивни самолети и да изберат възможно най-слабо замърсяващия вид транспорт, за да стигнат до местоназначението си;
74. подчертава, че в Шестия доклад за оценка на МКИК се признава значението и потенциалът за смекчаване на последиците от изменението на климата на насочените към търсенето политики за независимост, наред с енергийната ефективност и замяната на изкопаемите горива с възобновяеми енергийни източници като фактор за постигането на нашите цели в областта на климата; подчертава също така, че докладът показва, че намаляването на търсенето и промените в моделите на потребление могат да намалят глобалните емисии на парникови газове с 40 – 70% в секторите на крайното потребление до 2050 г. в сравнение с базовите сценарии; признава, че потенциалът за намаляване на емисиите е по-голям за държавите и групите от населението с относително високи нива на потребление, и насърчава всички страни по РКООНИК да включат тези аспекти в своите НОП;
75. приветства въведения във Франция нов закон за забрана на полетите на къси разстояния за пътувания, които могат да се осъществят за по-малко от 2,5 часа с влак; насърчава всички страни да въведат такава забрана на полетите на къси разстояния;
76. припомня, че през 2020 г. на селското стопанство са се падали 11% от общите вътрешни емисии на парникови газове в ЕС⁵⁴ и признава значителния потенциал за намаляване на емисиите на парникови газове в селскостопанския сектор; подчертава, че преходът към по-устойчиви селскостопански практики, по-късите вериги на доставки и преминаването към по-здравословни храни, хранителен режим и начин на живот, включително повишено потребление на произведения по устойчив начин и на регионално равнище растителни храни и храни на растителна

⁵³ Transport & Environment, „Private jets: can the super-rich supercharge zero-emission aviation?“ („Частни реактивни самолети: могат ли свръхбогатите да стимулират въздухоплаването с нулеви емисии?“), април 2021 г.

⁵⁴ Информационен документ на ЕАОС, [Progress and prospects for decarbonisation in the agriculture sector and beyond](#) (Напредък и перспективи за декарбонизация в селскостопанския сектор и извън него), 2022 г.

основа, биха допринесли значително за намаляване на емисиите от селското стопанство и биха засилили смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него, като същевременно ще се намали натискът върху земята и ще се подпомогне възстановяването на качеството на почвите и екосистемите; отново заявява, че е необходимо да се обърне внимание на прекомерната консумация на месо и ултрапреработени продукти;

77. подчертава колко е важно да се развива по-устойчиво селско стопанство, включително като се осигурят алтернативи на земеделските стопани, за да се намали използването на синтетични торове и пестициди; подчертава, че намаляването на общото производство и използване на синтетични торове и повишеното използване на естественото улавяне на въглерод в почвите и на органичните вещества в почвата може да донесе множество ползи чрез увеличаване на плодородието на почвата и възстановяване на биологичното разнообразие, като същевременно предоставя значителен потенциал за смекчаване на последиците от изменението на климата;
78. подчертава, че всички сектори трябва да допринасят за намаляване на емисиите, включително секторът на отбраната, като същевременно запази оперативната си ефективност, както и че следва да се ускори разработването на технологии и стратегии за декарбонизация в сектора на отбраната; отбелязва, че включването на дезагрегирани военни емисии в представените документи по РКООНИК е доброволно и понастоящем не е възможно да се установят отчетените емисии на парникови газове от военни дейности от предоставените данни по РКООНИК; призовава върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, Комисията и Съвета да формулират предложение за прозрачно отчитане на военните емисии по РКООНИК, за да се отчете приемането на Стратегическия компас за сигурността и отбрана и за да се приложи изцяло пътната карта относно изменението на климата и отбраната;
79. призовава държавите членки да гарантират, че емисиите на парникови газове от военни дейности са включени в националните цели за нулеви емисии, за да се ускори разработването на технологии и стратегии за декарбонизация;
80. отново изразява подкрепата си за създаването на глобална платформа за оценка на екологичните щети, причинени по време на въоръжени конфликти – инициатива на украинското правителство; призовава Комисията да проучи тази идея и да изготви предложение за създаване на такава международна платформа преди COP28; подчертава, че е необходимо да се обърне по-голямо внимание на въздействието на въоръжените конфликти върху околната среда и климата;
81. приветства факта, че няколко търговски партньори на ЕС са въвели търговия с въглеродни емисии или други механизми за определяне на цени на въглеродните емисии, и приканва Комисията допълнително да насърчава тази и сходни политики в световен мащаб и да проучи връзките и възможностите за други форми на сътрудничество със съществуващите механизми за определяне на цени на въглеродните емисии в държави извън ЕС, за да ускори икономически ефективно и социално справедливо намаляване на емисиите в световен мащаб; във връзка с това призовава Комисията да въведе предпазни мерки, за да

гарантира, че всички връзки със СТЕ на ЕС ще продължават да предоставят допълнителен и постоянен принос за смекчаване на последиците от изменението на климата и няма да подкопават вътрешните ангажименти на ЕС по отношение на емисиите на парникови газове;

82. изтъква факта, че механизмът на ЕС за корекция на въглеродните емисии на границите ще предостави ефективен механизъм за определяне на цени на емисиите от продуктите, внасяни в ЕС, и за справяне с изместването на въглеродни емисии, като същевременно ще подпомогне приемането на ценообразуване на въглеродните емисии по света, което ще допринесе за намаляване на глобалните въглеродни емисии и за постигането на целите на Парижкото споразумение и ще гарантира, че целите на ЕС в областта на климата няма да бъдат подкопани поради изместване на въглеродни емисии;
83. подчертава необходимостта да се обърне внимание на въздействието на текстилния сектор върху климата и околната среда; признава, че текстилната промишленост трябва да играе важна роля в трансформацията към кръгова икономика и да се справя с предизвикателствата, свързани например с предотвратяването на отпадъците, управлението на отпадъците, отделянето на пластмасови микрочастици, използването на вода, свърхпроизводството и общата дълготрайност и нетоксичност на производствения процес и възможността за рециклиране на текстилните продукти, включително като се гарантира, че текстилните изделия са създадени така, че да бъдат дълготрайни и годни за рециклиране; подчертава, че е наложително да се работи за определянето на глобални стандарти за това кога търговските марки могат да правят твърдения за екологосъобразност относно даден продукт; във връзка с това изтъква, че съгласуваните и прозрачни задължителни критерии ще помогнат на потребителите да правят информиран избор и ще предотвратят заблуждаващите твърдения за екологосъобразност, като гарантират, че твърденията за устойчивост са подкрепени с проверими доказателства;
84. подчертава, че изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда водят до недостиг на природни ресурси, могат да увеличат конфликтите и напрежението, както и недостига на храни и природните бедствия, и са основни фактори за разселването на хора и умножаването на заплахите; изтъква факта, че жените са непропорционално засегнати от това и че 80% от разселените вследствие на изменението на климата лица са жени⁵⁵; очаква COP28 да отдели повече внимание на разселването в резултат на изменението на климата; призовава Комисията и държавите членки да отчитат нуждите и уязвимостта на хората, засегнати от разселване в резултат на изменението на климата, и да увеличат усилията за намиране на решения;
85. подчертава факта, че Средиземно море е един от най-засегнатите от изменението на климата региони в света; отбелязва, че Средиземноморският басейн се затопля с 20% по-бързо от средното за света и че регионът е една от основните горещи точки в областта на климатичните промени в света, където се очаква до 20 години

⁵⁵ ПРООН, [Gender and Climate Change – Overview of linkages between gender and climate change](#) (Равенството между половете и изменението на климата – преглед на връзките между равенството между половете и изменението на климата), 2016 г.

250 милиона души да бъдат засегнати от недостиг на вода⁵⁶; подчертава, че Средиземно море се превръща в най-бързо затоплящото се море в света⁵⁷ с последици за важни икономически сектори и за цялата морска екосистема, което ще доведе до необратими промени в екосистемата и видовете; призовава Комисията и държавите членки да действат незабавно и да си сътрудничат със своите средиземноморски партньори в работата по амбициозни мерки за адаптиране и да ръководят действията за смекчаване на последиците;

86. отбелязва, че има нарастващ научен и политически интерес към модификацията на слънчевата радиация (SRM) като предложен набор от климатични инженерни подходи за изкуствено отразяване на слънчевата светлина и охлаждане на планетата, като например аерозолна инжекция в стратосферата; подчертава, че SRM не прави нищо за справяне с първопричината за изменението на климата и не е алтернатива на усилията за смекчаване на последиците от изменението на климата; отбелязва липсата на научна сигурност за ефектите от нея и изразява загриженост относно глобалните рискове и неблагоприятното въздействие на SRM върху околната среда и климатичната и геополитическата стабилност; поради това подчертава, че е от съществено значение да има глобален подход и че нито една държава не следва да експериментира едностранно с тази технология; отбелязва, че резолюцията на ООН относно глобалното управление е блокирана; призовава Комисията и държавите членки да инициират споразумение за неизползване на международно равнище, в съответствие с принципа на предпазливост и при липсата на доказателства за нейната безопасност и пълен световен консенсус относно нейната приемливост;

Изменение на климата и въпроси, свързани с пола

87. посочва факта, че изменението на климата оказва различно въздействие върху хората според фактори като пол, възраст, увреждания, етническа принадлежност и бедност; отбелязва, че уязвимите групи от населението, например бедните, коренното население, жените и възрастните хора, са най-силно засегнати от последиците от него; счита, че балансът между половете и овластяването на жените и момичетата са от ключово значение за един приобщаващ и справедлив преход; подчертава необходимостта от по-ефективно интегриране на принципа за равенство между половете във всички съответни цели и задачи;
88. призовава всички страни по конвенцията, включително ЕС и неговите държави членки, да увеличат усилията си за интегриране на равенството между половете в своите преразгледани НОП, както и в политиките в областта на климата и околната среда, по-специално тези, свързани със смекчаването на последиците, адаптирането и загубите и щетите, и да увеличат пълноценното участие на групите на жените в тяхното разработване и прилагане; подчертава необходимостта от по-конкретни действия от страна на всички страни,

⁵⁶ Средиземноморски експерти по изменението на климата и околната среда, „[Risks associated to climate and environmental changes in the Mediterranean region](#)“ (Рискове, свързани с изменението на климата и околната среда в Средиземноморския регион), 2019 г.

⁵⁷ Морска инициатива за Средиземно море на Световния фонд за дивата природа, „The climate change effect in the Mediterranean. Six stories from an overheating sea“ (Въздействието на изменението на климата в Средиземноморието. Шест истории от едно прегряващо море), Рим, Италия, 2021 г.

включително ЕС, за изпълнение на ангажиментите, съдържащи се в обновения план за действие за равенство между половете, договорен на 25-ата конференция на страните по РКООНИК (COP25); настоятелно призовава държавите членки и Комисията да увеличат усилията за постигане на целите, определени в третия план за действие на ЕС относно равенството между половете;

89. подчертава необходимостта от ускоряване на действията за съобразено с равенството между половете намаляване на риска от бедствия, а следователно и за съобразено с равенството между половете изпълнение на Рамковата програма от Сендай; призовава да се положат допълнителни усилия за отдаване на приоритет и отчитане на пола в подготвеността за бедствия, по-специално чрез използване дезагрегирани набори от данни в областта на намаляването на риска от бедствия;
90. счита, че достъпът на жените до приобщаващо финансиране в областта на климата трябва да се увеличи и да се позволи; изтъква факта, че съобразеното с равенството между половете финансиране в областта на климата е от решаващо значение за справедливия преход; подчертава значението на трансформирания подход по въпросите, свързани с равенството между половете, във финансирането на борбата с изменението на климата; настоятелно призовава ЕС и неговите държави членки да докладват относно съобразяването с равенството между половете в своите вноски за финансиране на борбата с изменението на климата и да увеличат съгласуваността между подкрепата за равенството между половете и климата чрез инструментите за външна дейност и чрез ЕИБ, включително чрез засилване на участието на жените и техните организации в управлението, вземането на решения и програмите, които подкрепят ролята на жените в управлението на климата;
91. подчертава, че е важно да се увеличи участието на жените в процеса на вземане на решения в контекста на дипломатията в областта на климата, включително в делегациите на COP и тяхната водеща роля на всички равнища на действията в областта на климата; изразява съжаление поради факта, че на COP27 жените са съставлявали по-малко от 34% от преговарящите екипи на държавите и че някои делегации на страните са се състояли от 90% мъже; призовава всички страни да се стремят към равенство между половете в своите делегации и на всички равнища на вземането на решения и преговорите в областта на изменението на климата; настоятелно призовава всички страни по конвенцията да определят национален координатор по въпросите на равенството между половете и изменението на климата и да увеличат своите ресурси, обучение и подкрепа, включително в ЕС;

Енергийна политика

92. приветства всички инициативи за намаляване на зависимостта на ЕС от изкопаеми горива; отбелязва текущата работа на ЕС с международни партньори за диверсифициране на енергийните доставки;
93. подчертава факта, че изменението на климата и екстремните явления оказват влияние върху енергийните ни системи, включително производството на водноелектрическа енергия, добива на биоенергия, ефективността на топлоелектрическите централи и нуждите от отопление и охлаждане; припомня

необходимостта от разработване на по-осъществими варианти за модернизация на енергийните системи, които подпомагат устойчивостта на инфраструктурата, надеждните енергийни системи и ефективното използване на водата за настоящите и новите системи за производство на електроенергия;

94. приветства по-високите обвързващи за ЕС цели, договорени от съзакондателите през 2023 г. за възобновяемите енергийни източници съгласно преразгледаната Директива за енергията от възобновяеми източници от 42,5%, и целта за постигане на 45%, както и целта за 11,7% енергийна ефективност съгласно преразгледаната Директива за енергийната ефективност (ДЕЕ);
95. подчертава централната роля на енергийната ефективност и диверсифицираната енергийна система в прехода към неутрална по отношение на климата икономика⁵⁸; признава постигнатия напредък в изграждането на инфраструктура за възобновяеми енергийни източници и същевременно призовава за по-нататъшно изграждане на енергийноэффективни действия, като интеграция на сектора и повторно използване на излишната топлина; признава обаче значението на привеждането в съответствие на целите за възобновяема енергия и енергийна ефективност за постигане на неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г. и за спазване на Парижкото споразумение; признава, че увеличената амбиция на целта на Съюза за енергийната ефективност за 2030 г. следва да бъде съвместима с увеличението и внедряването на електрификацията, водорода, е-горивата и други чисти технологии, необходими за екологичния преход;
96. припомня необходимостта от машабно разширяване и ускоряване на процедурите за издаване на разрешителни за проекти за енергия от възобновяеми източници, за да станат възможно най-предвидими;
97. припомня ангажимента на Съюза към принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място, с който се взема предвид икономическа ефективност, ефективността на системата, капацитета за съхранение, гъвкавостта от страна на търсенето и сигурността на доставките; подчертава значението на интегрирането и прилагането на принципа във всички съответни законодателни актове, инициативи и политически решения, както и във всички сектори, когато е целесъобразно; посочва неизползвания потенциал на енергийната ефективност в сектори като промишлеността⁵⁹, информационните технологии, транспорта и сградите, включително отоплението и охлаждането; призовава Комисията и държавите членки бързо да въведат амбициозните цели, заложи в наскоро договореното преразглеждане на ДЕЕ;
98. счита, че за да постигне Съюзът неутралност по отношение на климата, неговата енергийна система следва да бъде интегрирана и основана на каскаден принцип за отдаване на приоритет, като се започне от прилагането на принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място; припомня, че за да разгърне своето въздействие, принципът „енергийната ефективност на първо място“ трябва да се прилага последователно от отговарящите за вземането на решения на национално,

⁵⁸ МКИК, 2023 г.: – Обобщаващ доклад AR6.

⁵⁹ според изчисленията икономическият потенциал за намаляване на крайното енергийно потребление за промишлеността до 2030 г. в сравнение с обичайната практика е 23,5%;

регионално, местно и отраслово равнище за всички съответни сценарии при вземането на решения в областта на политиката, планирането и големите инвестиции; освен това припомня, че този принцип предполага възприемане на цялостен подход, при който се отчитат общата ефективност на интегрираната енергийна система, сигурността на доставките и разходната ефективност и се насърчават най-ефикасните решения за постигане на неутралност в рамките на цялата верига за създаване на стойност, като се започне от производството на енергия и преносната мрежа и се стигне до крайното енергопотребление, така че да бъде постигната ефективност както при първичното, така и при крайното енергопотребление; счита, че при този подход следва да се отчитат характеристиките на системата и динамичното използване на енергията, при които ресурсите от страната на търсенето и гъвкавостта на системата се считат за решения за ефективност;

99. подчертава необходимостта да се ускори електрификацията на потреблението на енергия, като се изгради енергийна система, базирана на възобновяеми енергийни източници; подчертава необходимостта пазарите на електроенергия да интегрират възобновяемите енергийни източници, като същевременно осигуряват гъвкавост по отношение на потреблението и акумулиранет на енергия; призовава за ориентиран към бъдещето пазар на електроенергия, който да реагира на изменението на климата и да бъде подготвен за справяне със сътресения при цените на енергията; приветства реформата в структурата на пазара на електроенергия в ЕС, за да се ускори навлизането на възобновяемите източници на енергия и постепенното премахване на газа, да се гарантират достъпни потребителски сметки, които са по-малко зависими от променливите цени на изкопаемите горива, да се осигури по-добра защита на потребителите от бъдещи скокове на цените и от потенциално манипулиране на пазара, както и да се направи промишлеността на ЕС чиста и по-конкурентоспособна;
100. подчертава, че всички политики в областта на енергетиката следва да се изпълняват в съответствие с принципа за справедлив преход, както и в тясно сътрудничество с гражданското общество и социалните партньори; поради това счита, че публичните политики, засиленото социално партньорство и ангажираността на гражданското общество на местно и национално равнище, както и на равнището на ЕС, са от основно значение за постигането на неутралност по отношение на климата във всички сектори на обществото по справедлив, приобщаващ и социално устойчив начин;
101. призовава за европейско лидерство в сектора на възобновяемите източници на енергия и неговите вериги на доставка да бъдат част от промишлената политика на ЕС;
102. насърчава продължаването на работата за преразглеждане на Директивата за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията с цел привеждане на данъчните политики в съответствие с целите в областта на енергетиката и климата за 2030 г. и 2050 г., като същевременно се оценява нейното въздействие, включително върху потребителите, енергийната и транспортната бедност;
103. подчертава, че въпреки че Европа работи за постигане на амбициозните си цели,

постигането на нулеви нетни емисии в световен мащаб най-късно до 2050 г. ще изисква координирани действия в световен мащаб; подчертава, че развиващите се държави ще се нуждаят от международна помощ, за да постигнат своя екологичен преход; подчертава значението на засилването на тясното трансгранично сътрудничество и споделянето на най-добри практики с международните партньори в областта на разработването на политики и на науката, включително трансфера на технологии, с цел насърчаване на енергийната ефективност и инвестициите в устойчиви енергийни технологии и инфраструктура; приветства факта, че в рамките на COP27 беше поставено началото на нова петгодишна програма за насърчаване на решения за климатични технологии в развиващите се държави;

Промишленост, малки и средни предприятия (МСП) и конкурентоспособност

104. счита, че икономическият просперитет, социалното сближаване, създаването на работни места, устойчивото развитие на промишлеността и политиката в областта на климата следва взаимно да се укрепват; подчертава, че борбата с изменението на климата следва да бъде насочена към намаляване на енергийната бедност, повишаване на устойчивостта и конкурентоспособността и предоставяне на възможности за промишлеността и МСП на ЕС, които могат да бъдат използвани, ако законодателите се ангажират с навременни, адаптирани, основани на солидарност и подходящи политически отговори; счита, че е изключително важно Съюзът да гарантира справедлив преход, да получи предимството на първия и да даде пример, като същевременно гарантира еднакви условия на конкуренция за европейската промишленост в световен мащаб;
105. подчертава, че Съюзът следва да направи всичко възможно, за да запази водещата позиция на своите отрасли и МСП и конкурентоспособността им в световен мащаб в прехода към икономика с нулеви нетни емисии на парникови газове; подчертава необходимостта от по-нататъшна бърза декарбонизация на европейската промишленост и от продължаване на подкрепата на Съюза за това начинание, по-специално за пропорционални решения за използване от МСП; отбелязва, че предложеният Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии има за цел да увеличи европейския производствен капацитет на технологиите с нулеви нетни емисии, които са ключови за постигане на целите на ЕС за неутралност по отношение на климата; приветства инициативите, предприети във връзка със стратегическите вериги за създаване на стойност; признава положителните последици за европейската промишленост, включително за МСП, произтичащи от приемането на ранните стратегии за борба с изменението на климата; подчертава необходимостта от установяване на приложими многостранни и двустранни споразумения между ЕС и неговите партньори; подчертава необходимостта да се предотврати преместването на производството и инвестициите на европейската промишленост и МСП извън Съюза поради по-малко амбициозни мерки в областта на климата; счита, че производството и инвестициите в Европа биха укрепili промишлените вериги за създаване на стойност и стратегическата автономност на ЕС в нестабилен глобален контекст; признава, че изменението на климата засяга и промишлените сектори и секторите на услугите, като причинява периодични смущения в доставките и работата, особено в резултат на екстремни метеорологични явления;

подчертава необходимостта от мерки за приспособяване на промишлеността към променящите се климатични условия;

106. признава съществената роля на МСП, по-специално на микропредприятията и новосъздадените предприятия, за стимулирането и постигането на резултати по отношение на заетостта и растежа, както и за водещата роля по отношение на цифровия и екологичния преход; припомня, че МСП са съществена част от европейската икономическа и социална структура и трябва да бъдат подкрепяни и стимулирани в този преход от законодателите, по-специално чрез гарантиране на достъп до финансиране за устойчиви технологии, услуги и процеси, чрез опростяване на административните процедури и чрез предоставяне на равни възможности в обществените поръчки; изразява загриженост, че възможностите и уязвимостите на МСП не са взети под внимание в достатъчна степен във всички политики на ЕС по отношение на единния пазар, включително в стремежа за насърчаване на цифровизацията и екологичния преход;
107. счита, че преходът към устойчива икономика трябва да се съчетае с поддържането на конкурентоспособността на Европа и създаването на работни места, както и с изпълнението на обещанието никой да не бъде изоставен; подчертава, че тази комбинация е от решаващо значение за успеха на Европейския зелен пакт и че единният пазар следва да остане икономически ефективен, когато се адаптира към нова и благоприятна регулаторна среда, по-специално за промишлеността с нулеви нетни емисии и устойчивостта на европейските индустрии; подчертава също така, че тази комбинация е насочена към постигане на целите в областта на климата за 2030 г. и 2050 г. и стимулира прехода към неутралност по отношение на климата и устойчива кръгова икономика;
108. подчертава необходимостта от насърчаване на конкурентни пазари за суровини и редки метали, които са от съществено значение за екологичния преход; подчертава факта, че продължаващата зависимост от малък брой доставчици ще подкопае някои от текущите мерки на политиката, като например плана RePowerEU и положените усилия от гражданите на Съюза; изтъква необходимостта от подобряване на ограничения капацитет за местно снабдяване и преработка; счита, че Фондът за иновации на ЕС следва да подкрепя разширяването на най-съвременните и иновативни технологии на ЕС за рециклиране и промишленост с нулеви нетни емисии и техните вериги за доставки; отбелязва, че предложеният Законодателен акт за суровините от критично значение има за цел да намали зависимостта от настоящите доставчици и вместо това да гарантира постоянен достъп на ЕС до сигурни, разнообразни, достъпни и устойчиви доставки на критични суровини, като същевременно се опазва околната среда;
109. подчертава необходимостта от програми за квалификация с цел увеличаване на работната сила, за да се отговори на нарастващото търсене на работна ръка в секторите на енергийната ефективност, възобновяемите енергийни източници, санирането на сгради и екологосъобразните технологични решения; призовава всички държави членки да предприемат мерки, за да гарантират, че настоящата и бъдещата европейска работна сила ще придобие всички необходими умения за управление, прилагане и иновации в екологичния преход, особено в по-

неблагоприятно засегнатите от него райони;

110. счита, че Съюзът следва да се стреми към подобряване на сътрудничеството в областта на търговията, научните изследвания и производството на технологии с нулеви нетни емисии с единомислещи и надеждни партньори чрез двустранно сътрудничество и съвместни усилия за подобряване на многостранната търговска система, както и че Съюзът следва да насърчава международното сътрудничество и партньорствата за подпомагане на сигурни, устойчиви и издръжливи глобални вериги на доставки чрез насърчаване на отворена и основана на правила търговия;
111. подчертава, че решенията, основаващи се на технологиите за улавяне и съхранение на въглероден диоксид и за улавяне и използване на въглероден диоксид, могат да допринесат за декарбонизацията, особено за намаляване на емисиите от промишлените процеси, в държавите членки, които решат да използват тези технологии. подчертава значението на европейското лидерство в това отношение;

Научни изследвания, иновации, цифрови технологии и космическа политика

112. приветства ролята на програмата „Хоризонт Европа“ и нейния принос за неутралността по отношение на климата; счита, че партньорствата по линия на „Хоризонт Европа“, включително съвместните предприятия, ще насърчават сътрудничеството между публичния и частния сектор с цел да допринесат за постигането на екологичния преход, като същевременно гарантират, че иновациите са устойчиви, налични, достъпни и финансово достъпни; подчертава значението на подобряването на достъпа и участието на МСП в покани за „Хоризонт Европа“ и на по-добрата комуникация с гражданите и тяхното участие относно резултатите от европейските проекти за научноизследователска и развойна дейност и новите технологии, включително водещи проекти, за да се повиши възприемането от страна на обществеността и ролята на Съюза да стане по-видима за гражданите му;
113. приветства ролята на програмата „Коперник“ и новия Център за знания на ЕС за наблюдение на Земята за услуги в областта на в наблюдението на земната, атмосферната и морската среда; подчертава значението на капацитета за спътниково наблюдение за следене, моделиране, прогнозиране и подпомагане при разработването на политики относно изменението на климата;
114. подчертава необходимостта от привличане на повече инвестиции, както публични, така и частни, в научните изследвания, иновациите и внедряването на нови устойчиви технологии, включително в трудоемките промишлени отрасли, в необходимите нови инфраструктурни мрежи и проекти, допринасящи за постигането на целите на Европейския зелен пакт и Парижкото споразумение; подчертава, че бъдещите изследвания и технологии следва да вземат предвид устойчивостта и кръговостта; подчертава едновременно с това значението на фундаменталните научни изследвания, както и на основаните на сътрудничество подходи и трансдисциплинарните подходи в научните изследвания и иновациите (НИИ) за справяне с предизвикателствата в областта на климата; освен това посочва необходимостта от подкрепа за социалните иновации, които са от

съществено значение за справяне с неудовлетворените обществени потребности и предизвикателствата, като същевременно хората се овластяват по време на екологичния преход;

115. подчертава, че е важно да се гарантира съгласуваност и последователност на стимулите за насърчаване на иновативни технологии за постигане на целите за 2030 г. и 2050 г., като се обърне внимание на внедряването на вече утвърдени технологии, както и на инвестициите в нови технологии, които трябва да бъдат разработени, за да се постигне целта на Съюза за неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г.;
116. подчертава необходимостта от двоен преход, при който цифровият и екологичният преход вървят ръка за ръка; отбелязва, че цифровото разделение в Европа все още е много сериозно, със значителни различия между държавите членки и регионите; подчертава необходимостта от създаване на конкурентоспособна и стабилна икономика на данните, която позволява високо равнище на цифровизация във всички области на обществото и икономиката по устойчив, енергийно ефективен, защитен по отношение на киберзаплахите и финансово достъпен начин; подчертава основната роля, която цифровите технологии могат да играят в екологичния преход на Съюза; припомня, че възстановяването на Съюза изисква създаването на стабилна регулаторна рамка, която благоприятства напредъка, включително пазарноориентирания напредък, в научните изследвания, иновациите и разработването на устойчиви технологии, както и подходящи условия за тяхното финансиране;
117. подчертава, че цифровизацията е един от ключовите фактори за интеграцията на енергийната система, тъй като тя може да даде възможност за динамични и взаимосвързани потоци от енергоносители, да създаде условия за взаимно свързване на по-разнообразни пазари и да предостави необходимите данни, за да се постигне съответствие между търсенето и предлагането; подчертава потенциала на цифровите технологии за повишаване на енергийната ефективност и по този начин за намаляване на общите емисии на парникови газове; подчертава необходимостта от гарантиране на сигурна регулаторна рамка с недискриминационни и прозрачни процедури за достъп до и предаване на енергийни данни; припомня, че според оценките на Комисията екологичният отпечатък на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) представлява между 5% и 9% от световното потребление на електроенергия и повече от 2% от глобалните емисии на парникови газове; подчертава, че 47% от цифровите въглеродни емисии произтичат от потребителско оборудване като компютри, смартфони, таблети и други свързани предмети; приветства преразглеждането на Директивата за енергийната ефективност, която ще изисква от всички центрове за данни в ЕС, с изключение на малките, ежегодно да докладват публично, наред с другото, своите енергийни характеристики; призовава за допълнителни мерки за намаляване на въглеродния отпечатък на сектора на ИКТ на равнище центрове за данни и потребителски устройства; потвърждава целта на централните за данни да станат неутрални по отношение на климата и с висока енергийна ефективност не по-късно от 2030 г., както е посочено в стратегията в областта на цифровите технологии;

118. припомня значението на приноса на научните изследвания и иновациите за постигането на целите, определени в Парижкото споразумение, и на целите на Европейския зелен пакт; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят научните изследвания и иновациите и общото увеличение на бюджета на ЕС и националните бюджети, предназначени за научни изследвания и иновации в областта на устойчивите и безопасни енергийни технологии и иновации; призовава Комисията да разгледа възможността за допълнително подпомагане на технологиите и иновативните решения, които ще допринесат за устойчива на изменението на климата и интегрирана енергийна система, включително в онези области, където Европа има водеща роля в световен мащаб и вътрешни вериги за създаване на стойност; счита, че е от основно значение наличието на ключови сегменти от веригите за създаване на стойност на основата на възобновяема енергия в Съюза, и призовава за адекватни мерки за подпомагане на ролята на съдържанието с произход от Европа във веригата на доставки в системите на основата на възобновяеми енергийни източници и в законодателството в тази област;

Изменение на климата и развитие

119. приветства плана на ООН за стимулиране на изпълнението на ЦУР, който има за цел да се справи с високите разходи по дълга и нарастващите рискове от затруднения с дълга; призовава за подкрепа от страна на ЕС за неговото прилагане, по-специално по отношение на създаването на многостранен механизъм за реструктуриране на дълга под егидата на ООН, за справяне както с въздействието на кризата в областта на климата, така и с изискванията за финансиране на Програмата до 2030 г.;

120. призовава ЕС и неговите държави членки да изпълнят поетите ангажименти към развиващите се държави за предоставяне на финансиране за борба с изменението на климата и да поддържат високо равнище на амбиция по отношение на подкрепата за действия в областта на климата за развиващите се страни в периода преди, по време и след COP28; призовава европейските институции да приложат интегриран подход към целите за устойчиво развитие, които представляват универсален компас за просперитета на хората, и да защитят планетата; подчертава, че общото доверие на развиващите се страни в ЕС като надежден и сигурен партньор зависи от степента, в която Съюзът изпълнява обещанията си; отбелязва, че ползотворното сътрудничество между ЕС и развиващите се страни в борбата с изменението на климата може да засили привлекателността на Съюза като партньор, което е от решаващо значение във все по-конкурентния геополитически контекст;

121. подчертава, че дипломатията в областта на климата трябва да върви ръка за ръка с пълното прилагане на принципа на съгласуваност на политиките за развитие, залегнал в член 208 от Договора за функционирането на Европейския съюз, което означава, че ЕС трябва да осигури съгласуваност между своите политики в областта на развитието, търговията, селското стопанство, рибарството, енергетиката и климата;

Ролята на Европейския парламент на COP28

122. счита, че Европейският парламент следва да бъде неразделна част от делегацията на ЕС на COP28, като се има предвид, че той трябва да даде съгласието си за международни споразумения и да играе централна роля при вътрешното изпълнение на Парижкото споразумение като един от съзакондателите на ЕС; следователно очаква да му бъде позволено да присъства на координационните заседания на ЕС на COP28 в Дубай и да му бъде гарантиран достъп до всички подготвителни документи; поема ангажимент да действа независимо и без конфликти на интереси;

o

o o

123. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията, правителствата и парламентите на държавите членки и на Секретариата на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, с молба да бъде разпространена до всички държави, които не са членки на ЕС и които са страни по конвенцията.